

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет соціальних наук і соціальних технологій
Могилянська школа журналістики

Магістерська робота

Освітній ступінь – магістр

на тему: **«РОСІЙСЬКА ДЕЗІНФОРМАЦІЯ ПРО ЄВРОАТЛАНТИЧНУ
ІНТЕГРАЦІЮ УКРАЇНИ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ В
УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРІ»**

Виконав: студент 2-го року навчання,

Спеціальності

061 Журналістика

Фірак Сергій Павлович

Керівниця Романюк В.С.

доцентка Могилянської школи
журналістики

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

Магістерська робота захищена

з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

«____» _____ 2024 р.

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ	8
1.1 Визначення понять «дезінформація», «пропаганда», «місінформація».....	8
1.2 Боротьба з російською дезінформацією у сучасних теоретичних дослідженнях.....	16
1.3 Український медіаландшафт після 24 лютого 2022 року	24
РОЗДІЛ 2. РОСІЙСЬКА ДЕЗІНФОРМАЦІЯ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ	33
2.1 Наратив і теорія наративної парадигми. Наративи російської дезінформації і їх типологія	33
2.2 Україна та євроатлантична інтеграція у фокусі російських медіа.....	38
2.3 Методологічні підходи в аналізі російської дезінформації.....	43
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РОСІЙСЬКОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ОНЛАЙН-МЕДІА	48
3.1 Загальні результати аналізу українських онлайн-медіа.....	49
3.2 Розподіл виявленої російської дезінформації за ключовими наративами..	53
3.3 Виявлені проблеми в контенті проаналізованих українських онлайн-медіа	57
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66
ДОДАТКИ	82

ВСТУП

Актуальність дослідження. Після початку повномасштабного вторгнення в Україну Росія активізувала поширення дезінформації в українському медіапросторі. У повідомленнях у соціальних мережах та на сайтах українських онлайн-медіа можна знайти безліч проявів дезінформації російського походження. Окрім цього, з активізацією процесів руху на зближення з Європейським Союзом та Організацією Північноатлантичного договору, зросла кількість дезінформації про ці процеси, яку підхопили українські медіа. З інтенсифікацією взаємодії з інституціями цих міжнародних союзів з'являється дедалі більше інформації про переговори, плани, рішення тощо, яка продукується у новинний інформаційний простір. Оскільки опитування громадської думки в Україні демонструють значну підтримку приєднання України до обох союзів [1], то публікації, що містять дезінформацію, почасти мають ознаки російського походження.

Самі ж повідомлення, які містять російську дезінформацію про євроатлантичну інтеграцію України, можна систематизувати, що дасть змогу визначити окремі наративи з тематиками, котрих вона стосується. Окрім цього, медіаландшафт України зазнав змін після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року, через що російська дезінформація стає поширеним явищем в українських онлайн-медіа, особливо з активізацією використання Telegram як основного джерела споживання інформації.

Вищезазначене зумовило вибір теми наукової роботи **«Російська дезінформація про євроатлантичну інтеграцію України після 24 лютого 2022 року в українському медіапросторі».**

Об'єкт дослідження: російська дезінформація.

Предмет дослідження: російська дезінформація про євроатлантичну інтеграцію України.

Наукова новизна полягає в тому, що спроба проаналізувати наявність російської дезінформації про євроатлантичну інтеграцію України у повідомленнях українських онлайн-медіа здійснюється вперше у наукових дослідженнях.

Практичне значення: одержані результати будуть корисними для медіадослідників та журналістів українських та міжнародних медіа, що аналізують російську дезінформацію під час російсько-української війни, процес євроінтеграції України. Крім того, опрацьований матеріал буде корисним для студентів під час підготовки до курсів «Фактчекінг та верифікація даних», «Медіасистеми в порівняльній перспективі», «Кризові комунікації та інформаційні війни» та «Міжнародна журналістика на тлі міжнародних відносин та геополітики».

Теоретичне значення: систематизовано й теоретично проаналізовано методи боротьби з російською дезінформацією, її ключові наративи й методологічні підходи до їх дослідження.

Мета дослідження: визначення наявності повідомлень із ознаками російської дезінформації про євроатлантичну інтеграцію України після 24 лютого 2022 року в обраних українських медіа, їх систематизація, визначення ключових наративів.

Поставлена мета дослідження передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) визначити поняття «дезінформація», «пропаганда», «місініформація»;
- 2) дослідити методи боротьби з російською дезінформацією в Україні та інших європейських країнах;
- 3) проаналізувати український медіаландшафт в Україні після 24 лютого 2022 року;
- 4) визначити значення «наративу» й «теорії наративної парадигми»;

5) дослідити наявні сітки наративів російської дезінформації українських та європейських дослідників;

6) проаналізувати висвітлення новин про Україну та євроатлантичну інтеграцією російськими медіа;

7) провести аналіз українських онлайн-медіа на наявність ознак російської дезінформації.

У створенні кваліфікаційної роботи використовувались такі загальнонаукові методи дослідження: комплексний метод аналізу й синтезу інформації для встановлення визначень термінів й значень теорій, з метою проведення систематизації інформації, її узагальнення та опису досліджень.

Також були використані спеціальні методи: вибірка, кодування, контент-аналіз та моніторинг новинних повідомлень українських онлайн-медіа.

Для проведення аналізу українських онлайн-медіа і встановлення їх продуктивності до поширення російської дезінформації ми зробили вибірку трьох медіа – **Труха Україна, УНІАН та Znaj.UA**. Щоб визначити цю вибірку, ми використали рейтинг українських «чорних та білих медіа» від провідних українських медіаорганізацій (ГО «Інститут масової інформації», ГО «Детектор медіа» тощо). **Джерелом даних** для проведення нашого дослідження є новинні повідомлення українських онлайн-медіа за 2023 рік, що потрапили до нашої вибірки. Ми проводимо їх аналіз на наявність у змісті матеріалів з ознаками російської дезінформації про євроатлантичну інтеграцію України.

У межах цього дослідження ми прагнемо дати відповідь на **такі дослідницькі питання (RQ):**

1) Як підходять до визначення дезінформації, пропаганди та дезінформації у сучасних медіадослідженнях?;

2) Яких проблем завдає російська дезінформація і як їй протидіяти?;

3) Яких змін зазнав медіаландшафт в Україні після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року та як це сприяє поширенню російської дезінформації?;

4) Які наративи російської дезінформації про євроатлантичну інтеграцію України дослідники вже визначають?;

5) Про що в різні періоди говорять російські медіа у контексті згадки України та її євроатлантичної інтеграції?;

6) Які ключові теми у новинах, що містять російську дезінформацію про євроатлантичну інтеграцію України після 24 лютого 2022 року можна виокремити та за якими наративами можна згрупувати такі повідомлення?

Для встановлення відповіді на наші дослідницькі питання ми вдаємось до кількісних та якісних методів дослідження. Встановити частоту повідомлень у онлайн-медіа із ознаками російської дезінформації ми можемо за допомогою **контент-аналізу**, що є кількісним методом. Для використання цього методу ми створили **кодувальну схему**, за якою аналізували новинні повідомлення. Також ми застосовуємо, поряд із кількісним, якісний метод для аналізу змісту вибраних повідомлень у онлайн-медіа, що дасть нам підстави визначити ключові теми, виокремити з них ключові наративи й далі структурувати новинні повідомлення за ними.

Для відповіді на **RQ1 та RQ2** ми опрацьовуємо дослідження сучасних науковців стосовно зазначених термінів для виявлення спільного та відмінного, а також з метою вивчення специфіки, ознак і характеру російської дезінформації. У **RQ3** ми визначаємо ключові зміни медіаландшафту України від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року, зміни у законодавчому регулюванні, обумовлені умовами воєнного стану тощо, а також намагаємось встановити умови для зростання впливу російської дезінформції. Для повноти нашого власного дослідження у **RQ4** ми вдаємось до пошуку й встановлення вироблених раніше наративів про євроатлантичну інтеграцію

України. Для відповіді на **RQ5** ми здійснили аналіз пророблених досліджень, що виділяють новинні повідомлення російських медіа, що стосуються України та ЄС. Джерелом даних про періодичність повідомлень із ознаками російської дезінформації (**RQ6**) стане наш контент-аналіз повідомлень українських онлайн-медіа, сформований за підготовленою кодувальною схемою (див. Додаток А) кодувальний листок (див. Додаток Б). Якісним методом ми визначимо тематику повідомлень із ознаками російської дезінформації, а також структуруємо їх за виробленими наративами.

Ступінь розробленості теми. У процесі підготовки дослідження було використано обмежене коло джерел, зокрема наукові статті, монографії, словники, медіаматеріали, звіти соціологічних досліджень, аналітичні звіти тощо. Існує обмаль практичної та наукової літератури з зазначеної теми, зокрема головними джерелами для дослідження стали роботи роботи Каленського Я. та Осадчука Р. «Як Україна бореться з російською дезінформацією: вулик проти мамонта», дослідження USAID/Internews «Українські медіа, ставлення та довіра у 2023 р.», Паммета Д. «ESIST 2: Огляд інструментарію протидії дезінформації» та стаття Романюк В. і Чуранової О. «Антиєвропейські наративи через російсько-українську війну у світлі розвінчань StopFake.org.». Російську дезінформацію вивчали: Джовет Г., О'Доннелл В., Шульц Р., Годсон Р., Романюк В., Чуранова О., Федченко Є., Трейгер Е., Черавич Д., Коен Р., Каленський Я., Осадчук Р. та інші.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури на 99 позицій. Загальний обсяг роботи – 92 сторінки, включаючи додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

Дослідження дезінформації є метою проведення багатьох сучасних медіадосліджень в Україні та світі. Науковці вдаються до визначення понять дезінформації, пропаганди та місінформції, вирізняючи ознаки у цих явищах. Окремим аспектом вивчення є дезінформація саме російського походження, адже, як ми вже раніше зазначали, сучасний політичний і суспільний контекст надзвичайно актуальний для її дослідження. Також не менш важливими є дослідження стосовно встановлення ключової проблематики російської дезінформації та підходів до протидії цьому явищу в наявному медіаландшафті України і Європи загалом. Об'єктами досліджень дезінформації часто стають наративи. Особливу увагу привертають дослідження наукового та аналітичного характеру, які зосереджуються на аналізі актуального функціонування російської системи впливу та пропаганди на світовій арені, їхнього впливу на суспільства, а також розгляд наративів, що безпосередньо асоціюються із Україною та російсько-українською війною. Оскільки євроатлантична інтеграція поряд з війною є домінуючою темою в українському медіапросторі зараз, то актуальні дослідження стосуються й цієї теми.

1.1 Визначення понять «дезінформація», «пропаганда», «місінформація»

Варто дати визначення й виокремити кожне з таких понять, як «дезінформація», «пропаганда» та «місінформація». Це необхідно нам для формування чіткого переліку ознак, за яким ми зможемо виокремлювати дезінформацію у повідомленнях новинних матеріалів, а також проводити аналіз

цього феномену, у тому числі, для подальшого встановлення методів боротьби з нею тощо.

Як не дивно, але дослідники вважають, що сам термін «дезінформація» має російське походження. На це звертають увагу Джовет Г. та О'Доннелл В. у своїй праці. Вони встановили зв'язок із назвою підрозділу Комітету державної безпеки СРСР (рос. КГБ), який займався «чорною пропагандою». Водночас, сам термін «дезінформація» вони використовують на позначення «пропаганди», але саме «чорної», котра у їх визначеннях є прихованою та використовує неправдиву інформацію [2, с. 21-22]. У їхній праці також йдеться про відмінність місінформації, котра «може бути просто неправильною або помилковою», тоді як дезінформація виражається у «новинах, що є навмисно розробленими, щоб послабити ворогів» [2, с. 21-22]. На подібне російське походження цього терміну також звертають увагу Шульц Р. та Годсон Р., котрі зазначають, що дезінформацією до 1950-х років описували те, що радянські лідери називали «активними заходами». Вони також вдаються до цитування тлумачення цього терміну з навчального посібника КДБ, де зазначають, що стратегічна дезінформація «сприяє виконанню державних завдань і спрямована на введення противника в оману» [3, с. 37]

Американці Беннетт Л. і Лівінгстон С. виступають за використання терміну «дезінформація», що дозволяє проводити більш систематичне дослідження «зривів авторитетних інформаційних потоків» замість терміну «фейкові новини». Вони визначають дезінформацію як «навмисну брехливу інформацію, яка поширюється у вигляді новин або імітованих документальних форматів для досягнення політичних цілей» [4]. І тут йдеться про «системні збої» у роботі медіасистеми через стратегічні впливи з метою обману тих, хто споживає таку інформацію. Також вони заявляють, що вирішення питання поширення дезінформації переходить від просто фактчекінгу конкретних випадків до відновлення політичних інститутів та демократичних цінностей [4].

Інший американський дослідник, Фелліс Д., стверджує, що дезінформація – «це інформація, яка вводить в оману, яка має мету (або принаймні передбачає) введення в оману». Він називає дезінформацію все ж ту інформацію, тип котрої залежить від обраного методу аналізу. Оскільки дезінформація у його визначенні має схильність вводити людей в оману, то вона «наражає людей на ризик зазнати шкоди». Дослідник називає цю особливість дезінформації ключовою для відокремлення її від «більш нешкідливих форм оманливої інформації, таких як чесні помилки та надто тонка сатира» [5].

Українські дослідниці Романюк В. та Чуранова О. радять звертатись до більш класичного визначення терміну «дезінформація» за Лазером Д., що називає це навмисне поширеною неправдивою інформацією [6]. Окрім цього, дослідниці зазначають, що терміни «фейк» та «фейкові новини» часто на рівні аналітичних центрів, дослідників, а також документів Європейського Союзу вважають політизованими, тому вони вдаються до абстрактного визначення цих явищ як «дезінформації». Водночас «фейк» є робочою одиницею для фактчекерів, що беруться за спростування неправдивих матеріалів у медіа [7].

У контексті написання роботи про дезінформацію, що спрямована проти євроінтеграції України, вважаємо за потрібне згадати визначення цього поняття, що надає Європейська комісія у своєму звіті: «підтверджена неправдива або оманлива інформація, створена, представлена та поширена з метою отримання економічної вигоди чи навмисного обману громадськості, що може завдати шкоди суспільству». Також тут само бачимо важливу заувагу, що «дезінформація не включає помилки у звітах, сатиру та пародії чи чітко ідентифіковані партійні новини та коментарі» [8].

Також вважаємо за необхідне звернути увагу на визначення дезінформації від профільних медійних організацій в Україні, що працюють з аналізом цього явища. Громадська організація «Інститут масової інформації» у своїй методології надає таке тлумачення дезінформації, як «цілеспрямоване розповсюдження неправдивої інформації, використання маніпуляцій з метою обману,

заплутування, втрати довіри до будь-якого джерела інформації тощо» [9]. Громадська організація «Гвара медіа», котра також регулярно займається фактчекінгом та розвінчуванням дезінформації, визначає це явище як «неправдива інформація з метою зашкодити, яка поширюється з наміром ввести в оману, отримати економічну чи політичну вигоду та завдати шкоди суспільству» [10].

Центр протидії дезінформації при Раді національної безпеки і оборони України у своєму «Посібнику з протидії дезінформації» наводить таке тлумачення терміну: «неправдива або маніпулятивна інформація, яка навмисно поширюється з метою введення в оману». Так само тут згадують, що «дезінформація є наріжним каменем класичної пропаганди» і основою такого явища, як «фейкові новини» [11].

Вчені говорять також про дезінформацію як соціальне явище, до створення якого долучаються самі ж споживачі медіа. Тандок Е. та інші у своєму дослідженні зазначають, що «фейкові новини спільно створюються аудиторією». Вони говорять, що, на відміну від минулого, коли традиційні медіа та споживання новин відрізнялися від просторів для обговорення новин, природа соціальних мереж створила нове інформаційне середовище. У цій ситуації поширення та споживання новин переплітаються з взаємодією навколо новин. Отже, на думку дослідників, новини стають вбудованими в міжособистісне спілкування, а їх читання, поширення та коментування утворюють невід’ємні компоненти споживання інформації, де зароджується дезінформація [12].

Під час аналізу терміну «дезінформація», дослідники визначають його інструментом, що може використовуватись «для формування сприйняття та дій внутрішньої та міжнародної аудиторії» – так до формування цього визначення підходять дослідниці наративів російсько-української війни Халдарова І. та Пантті М. [13]. У контексті нашого дослідження це визначення нас неабияк зацікавило. Водночас вони підкреслюють, що повідомлення із ознаками дезінформації служать меті «підтримки вже створених тверджень про ідентифікацію, а не звітування про події» [13].

Усі тлумачення «дезінформації» сходяться на тому, що це – поширення завідомо неправдивої інформації з метою зашкодити людині. Науковці дають нам можливість простежити шлях тлумачення дезінформації як способу ввести в оману інші держави до сучасних реалій, коли дезінформація використовується в умовах гібридних воєн з метою завдати шкоди суспільству чи його інститутам.

Після визначення всіх необхідних критеріїв поняття «дезінформація» пропонуємо перейти до визначення та розтлумачення основних ознак поняття «пропаганда», а також дослідити історичне тло виникнення цього поняття.

Для тлумачення «пропаганди» спершу розглянемо поняття, що нам надають медіадослідники у словнику «A Dictionary of Media and Communication»: пропаганда – це «переконлива масова комунікація, яка фільтрує та формує актуальні проблеми таким чином, щоб надавати перевагу конкретним інтересам». Тут звертають увагу, що мова йде про інтереси влади чи бізнесу, а також, що пропаганда може призвести до «маніпулювання громадською думкою шляхом брехні, напівправди та вибіркового переказу історії» [14].

Пропагандою називають «комунікацію, що намагається досягти відповіді, яка сприяє бажаним намірам пропагандиста». Таке визначення у своїй праці наводять раніше згадані Джовет Г. та О'Доннелл В. Вони намагаються дати пропаганді нейтральне визначення як «поширення чи просування певних ідей». Водночас зазначають, саме по собі визначення чогось як пропаганди означає, що йдеться про щось «негативне та нечесне» [2, с. 2-3].

Дослідивши 26 різних визначень «пропаганди» Мартін Д. стверджує, що у всіх цих твердженнях є згода науковців, що «пропаганда – це спосіб впливу, маніпулювання, контролю, просування, зміни, спонування або забезпечення прийняття думок, ставлень, дій чи поведінки» [15].

1928 року вийшла праця австро-американського дослідника Бернейза Е. «Пропаганда», де він визначає пропаганду як «послідовну, тривалу спробу створити або сформувати події, щоб вплинути на ставлення громадськості до

підприємства, ідеї чи групи». Він вважає, що практика створення «картинок і обставин» є поширеним явищем, а також, що жодна суспільно-політична справа не обходиться без пропаганди – відмінністю є лише те, хто нею займається, чи це професійний пропагандист чи аматор, котрого призначили на цю роботу [16].

У своїй праці Ласвелл Г., досліджуючи теорію політичної пропаганди, вдається до її визначення як «управління колективним ставленням шляхом маніпулювання значущими символами». У його визначенні «ставлення» слід розуміти як схильність людини діяти відповідно до певних моделей оцінки. Тоді як результатом ставлення є «знакові символи», до яких вдаються люди, однак без глибшого аналізу неможливо встановити, що стало причиною їх масовості. Він говорить, що поведінка людей відбуваються під впливом «значущих символів», а техніка для цих дій є результатом пропаганди. Ласвелл Г. пропонує також поділ пропаганди «за об'єктом, до якого пропонується модифікувати чи кристалізувати ставлення». Ласвелл Г., так само як і Бернейз Е., зазначає, що пропаганда може існувати, щоб виробити ставлення до людини, групи або ж, щоб організувати ставлення до політики чи інституції та «до способу особистої участі» [17].

У контексті дослідження нами питання висвітлення євроатлантичної інтеграції України важливо також згадати, що у робочому документі Організації з безпеки та співробітництва в Європі «Пропаганда та свобода медіа» пропаганду визначають за методами, що навів у своїй праці Новак М.: «навмисний, цілеспрямований вплив на осіб шляхом використання різних каналів комунікації для поширення, перш за все, неправильних або перебільшених тверджень факту» [18]. Також, на його думку, сюди варто додати «негативні або спрощені оціночні судження», котрі своєю інтенсивністю можуть бути порівняні з провокацією чи підбурюванням. Водночас варто зазначити, що у цьому робочому документі часто йдеться про «пропаганду війни» та є зауваги, що міжнародне право не має чітких визначень цього терміну. Тут наводять два типи пропаганди в медіа: «пропаганда війни, а також національної, расової чи релігійної ворожнечі, що є підбурюванням до дискримінації, ворожнечі або насильство, як це визначено в міжнародному та

національному законодавстві» та другий тип, що поєднує в собі інші «невідповідною і презирливою діяльністю; це завдає шкоди професії журналіста, але не обов'язково вимагає судового позову» [18].

Отже, пропаганда є закликом до певних дій та способом впливу на людину, групу людей, а також ставлення до інституцій чи певної проблеми, явища. Проаналізовані нами дослідження сходяться на тому, що це явище має давній характер і говорять, що «пропаганда війни» має бути покарана.

Нашої уваги заслуговує також поняття «місінформація».

«Місінформація», або, як її ще подекуди називають, «мізінформація», теж є поширеним явищем, особливо у часі популярності журналістики швидких новин. Нам слід розглянути його в комплексі із попередніми термінами, щоб перейти до глибшого аналізу дезінформації.

Дослідники Школи управління ім. Джона Кеннеді провели дослідження з опитуванням 150 академічних експертів щодо їхнього розуміння терміну «місінформація». Вони прийшли до визначення цього явища як інформації, що є неправдивою та вводить в оману, водночас не дійшли згоди щодо «важливості навмисності та того, що саме є місінформацією». У їх звіті зазначається, що люди вірять у місінформацію через партійність або брак освіти. Також вони провели межу, де визначили, що «псевдонаука та теорії змови є місінформацією, а сатиричні новини – ні» [19].

У «Рекомендаціях щодо посилення потенціалу фактчекерів для боротьби з дезінформацією» українські дослідники надають визначення місінформації за професором Памметом Д. [20], що визначає дезінформацію як таку, що є «перевірено неправдивою інформацією, яка поширюється без наміру ввести в оману», але водночас він зазначає, що наслідки від дезінформації можуть бути шкідливими [21].

Раніше згаданий Центр протидії дезінформації при РНБО пояснює термін «місінформація» як «несвідомі помилки та подання неточних або перекручених фактів», що не мають лихого задуму як дезінформація [22]. Аналітики «Вокс Україна» у своїй методології теж зазначають, що місінформація є «неправдивою інформацією, що виникла внаслідок несвідомих помилок користувачів» [23]. Дослідники Farkas J. та Schousboe S. з університету Копенгагена проводили серію інтерв'ю із 16 данськими журналістами, щоб зрозуміти, як їм вдається працювати із принципами об'єктивності та правдивості, використовуючи при цьому ключові терміни «фейкові новини», «небажані новини», «місінформація» та «дезінформація». Ці інтерв'ю показали, що журналістам складно оперувати термінами й дійти визначення кожного з них. Водночас у цьому дослідженні продемонстрована схильність журналістів називати ці поняття просто як фейкові новини, не вдаючись при цьому до визначення особливостей кожного з понять [24].

Проаналізувавши й розтлумачивши терміни «дезінформація», «пропаганда» та «місінформація», ми можемо дійти висновку, що всі вони пов'язані з поширенням інформації. Ці поняття відрізняються між собою за такими ознаками, як мета поширення тієї чи іншої інформації, різне співвідношення правдивої та неправдивої інформації, а також умисність допущення тих чи інших викривлень повідомлень. Попереднє вивчення феномену «дезінформація» дає нам можливість працювати далі над вивчення специфіки, ключових ознак і формування характеристики російської дезінформації у межах нашого дослідження.

1.2 Боротьба з російською дезінформацією у сучасних теоретичних дослідженнях

У цьому підрозділі ми зосередимось над вивченням специфіки російської дезінформації та формуванням переліку характеристик, що дадуть нам підставити

вважати проаналізовану у цьому дослідженні дезінформацію російською власне за її походженням. Також ми звернемо увагу на те, як українські та інші європейські дослідники закликають боротися з нею і які методи пропонують для цього на рівні редакцій, наукової спільноти, а також на державному рівні.

Дослідження дезінформації російського походження стають дедалі популярнішими, адже щороку кількість подій та новин, пов'язаних із політичним та суспільним становищем, тільки зростає. Насамперед, з анексією Криму, окупацією частини Донецької та Луганської областей України, а згодом – і з повномасштабним вторгненням Росії в Україну, українські громадяни стали мішенню російської дезінформації через медіа, з огляду на гібридний характер ведення воєнних дій та прагнення всебічно нанести шкоду українцям. У дослідженні, проведеному КМІС у 2023 році зазначається, що 83,8 % українців вважають, що після 24 лютого 2022 року РФ стала поширювати більше дезінформації проти України [25, с. 62].

У попередньому підрозділі ми вже дізнались, що дослідники встановлюють російське походження терміну «дезінформація». Водночас, беручись до аналізу специфіки російської дезінформації, дослідники з Європейського центру з протидії гібридним загрозам (Hybrid CoE) аналізують те, що КДБ СРСР вважав успіхом своїх «активних дій». Першим результатом успіху дезінформаційної кампанії була суспільна дискусія та увага медіа навколо сфабрикованої пропаганди. Далі Хойл Е. та Шлерка Й. вдавались до пошуку змін у політиці в країнах і, якщо «активний захід» сприяв змінам думки громадськості чи політики уряду, то він вважався успішним. Ключовою метою цих дій було розпалювання недовіри та плутанини між західними країнами та інституціями, що означало їх вразливість до радянського впливу. Результатом таких дій називали виявлення агентів, що хотіли б ділитись інформацією, а також спостереження за цільовими групами. Результати поширення дезінформації у КДБ бачили як довготермінові [26].

Дослідники Трейгер Е., Черавич Д., Коен Р. аналізували вплив російської дезінформації в соціальних мережах [27]. Серед її ключових ознак у своєму звіті вони називають наступні:

- масштаб поширення повідомлень дезінформації і багатоканальність (через використання всіх доступних соціальних мереж);
- швидкість поширення, що може витіснити правду;
- використання фейкових акаунтів для поширення, які можуть до певного моменту поширювати цілком правдиві повідомлення на будь-яку тему;
- використання інформації про користувачів для мікротаргетингу повідомлень та націлювання на конкретних людей з метою залякування .

У статті Центру стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS) зазначають, що країни з вільною пресою особливо вразливі до дезінформації. За словами аналітиків CSIS, російська дезінформація ефективна, бо «вона мотивована фундаментальною зміною комунікаційних стратегій» [28]. Так йдеться, зокрема, про раніше згадані нами ознаки впливу дослідниками аналітичного центру RAND – частотність згадування, повторюваність наративу, використання широкого спектру майданчиків для його поширення та користувачів. Дослідники CSIS вказують, що аудиторія не має можливості протистояти дезінформації, адже, сприймаючи її від кількох джерел, люди починають вважати за правду. Також вони називають процес поширення російськими троями дезінформації таким, що перевантажує користувачів повторюваністю, що, в свою чергу, змушує їх прийняти дезінформацію або «повернутись до їхніх власних базових упереджень» [28].

Гроссман Ш., досліджуючи дезінформацію про російсько-українську війну, говорить, що «ми спостерігаємо ненавмисне поширення брехні разом із таємними операціями впливу навколо конфлікту в Україні» [29]. У своїй статті вона наводить поради щодо виявлення дезінформації. Зокрема, згадує поширення

«сфабрикованих претензій та помилкові прапори», говорячи, що Росія вдавалась до поширення інформації про вчинення тих чи інших дій Україною, хоча, ймовірно, зробила це сама. Також дослідниця зазначає, що поширюються відео, що були створені раніше, тобто «поза оригінальним контекстом». Серед інших особливостей вона вказує на використання акаунтів у соціальних мережах, до яких їх власники втратили доступ, для поширення дезінформації, оброблених фото, поширення журналістами інформації без зазначень джерела, шахрайських закликів, а також для поширення російських наративів [29].

Вайсбурд Е., Ваттс К. та Бергер Дж., наводячи приклади використання Росією активних заходів по всьому світу, у своїй статті виділяють їхні п'ять цілей:

- 1) підрив довіри громадськості до інститутів;
- 2) загострення політичних розбіжностей;
- 3) підірвати довіру до демократичного способу врядування;
- 4) популяризування політики РФ;
- 5) створення атмосфери недовіри, коли важко встановити що є фактом [30].

З цього ми можемо встановити, що їхній аналіз збігається із раніше згаданими результатами успіху «активних дій» КДБ СРСР. Окрім цього, дослідники зазначають чотири теми, що можуть дати підстави виділяти дезінформацію російського походження. Вони стосуються політичних повідомлень, що покликані проти демократично обраних лідерів чи інституцій, фінансової пропаганди, щоб послабити довіру громадян та інвесторів, а також соціальних проблем, котрі використовують для підриву суспільства й поширення теорій змов [30].

Говорячи про результати впливу російської дезінформації дослідники Хойл Е. та Шлерка Й. виводять три ключові ідентифікатори:

- 1) наратив російської дезінформації повторюється, зокрема, лідерами громадської думки, політиками, користувачами соціальних мереж, іншими не російськими медіа, а також проросійська дезінформація поєднується з іншими суспільними рухами;
- 2) результати опитувань громадської думки, що дають розуміння про певні соціальні групи чи регіони, де певний російський наратив є домінуючим;
- 3) внутрішні зміни в поведінці громадськості через втручання у виборчий процес, поширення інформації про небезпечні чи шкідливі для здоров'я людини речі. Однак, незважаючи на ці ознаки, дослідники Hybrid CoE зазначають, що важко оцінити внесок дезінформації у ці процеси, однак не можна заперечити, що це сталося не без участі російської дезінформації [26].

Російська дезінформація вже неодноразово впливала на суспільні й політичні процеси в різних куточках світу. Аналізуючи цю проблематику, ми не можемо не згадати приклади зафіксованого впливу дезінформації з Росії. Так, у 2020 році Facebook у своєму звіті повідомляє про видалення десятків акаунтів, що були частиною російської дезінформаційної мережі із встановленими зв'язками з російськими спецслужбами й поширювали новини про українських політиків, етнічну напруженість в Криму, збиття МН-17 [31]. Росія використовувала свої медіа й поширювала дезінформаційні повідомлення щодо виходу Великої Британії з ЄС у 2016 році, а також під час президентських виборів у США (2016 р.), виборів до Європейського парламенту (2019 р.), під час масових протестів громадян у Іспанії (2017 р.) та Франції (2018–2019 р.) [32].

Україна в умовах повномасштабної російсько-української війни продовжує боротьбу з російською дезінформацією. Із очевидних і вже раніше згаданих кроків – створення телерадіомарафону «Єдині новини», що є одним із кроків протидії в умовах війни. Водночас, питання боротьби з російською дезінформацією в Україні є предметом дослідження науковців. Зокрема, дослідники Каленський Я. та Осадчук Р. у звіті «Як Україна бореться з російською дезінформацією: вулик

проти мамонта» представляють результати дослідження українських практик протидії російській дезінформації. Вони описують отримані результати у вигляді 10 уроків, що сформовані за результатами проведених 22 інтерв'ю із українськими професіоналами, що працюють над протидією російській дезінформації. Дослідники виділяють протиріччя українських практик європейським, коли на противагу повільним процесам вдаються до швидких дій. Зокрема, український досвід показує, що розвінчування працює, а сам аналіз дій краще зробити потім, адже потрібна швидка та своєчасна комунікація, хоч якою вона б не була [33].

За результатом спостережень, що більше акторів працюють над одним і тим самим, то краще, також вони зазначають, що через відсутність формальних процедур це прискорює відповідь. У звіті дослідники виділяють роль громадянського суспільства в Україні в протидії дезінформації, а також гумор, який допомагає підтримувати емоційний стан українців в умовах війни. Водночас, автори зазначають, що інформація про жорстокість росіян стала сильнішою за їхні дезінформаційні повідомлення. Насамкінець, дослідники наголошують, що захід має навчитись «серйозно ставитись до російської дезінформації та активно протистояти їй» [33].

Дослідники Дуцик Д. і Шалайський С. у результатах емпіричного дослідження щодо ефективності протидії російській дезінформації зазначають, що до 2014 року держава недооцінювала рівень загроз від російського інформаційного впливу. Серед кроків України для протидії російській дезінформації вони виділяють застосування санкцій та інші обмеження роботи медіа, процес реформування державних комунікацій, створення центрів з протидії дезінформації, запуск телерадіомарафону «Єдині новини». Також українські дослідники виділяють роль громадського сектору у протидії дезінформації через здійснення моніторингу дезінформації, фактчекінг, створення тренінгів та освітніх курсів для широкої аудиторії, проведення конференцій [25, с. 49].

За результатами дослідження КМІС 34,4 % українців вважають, що Україна ефективно протидіє дезінформації РФ після 24 лютого 22 року, тоді як 49,2 %

опитаних відповіли про частково ефективну й неефективну протидію. Опитані зазначили, що зусилля президента (42,7 %), військових (34,4 %), марафону «Єдині новини» (28 %), волонтерів (24,5 %) та ЗМІ (13,8 %) сприяли протидії російської дезінформації найбільше. Водночас варто зауважити, що створені Центр протидії дезінформації при РНБО та Центр стратегічних комунікацій при Міністерстві культури та інформаційної політики України згадали лише 15,2 % та 2,7 % респондентів відповідно [25, с. 63].

Гельмус Т. та Кеппе М. у своєму звіті говорять про рекомендації для протидії російській пропаганді різними залученими акторами. Вони зазначають, що потрібна координація між різними урядовими та міжурядовими організаціями, а також, що уряди мають сприяти покращенню рівня медіаграмотності у своїх суспільствах. Дослідники стверджують, що соціальні мережі мають покращити свої алгоритми для протидії російській дезінформації й сприяти загалом більшій прозорості рекламних кампаній, власності публічних сторінок тощо. Необхідно підтримувати незалежні медіа, котрі працюють з фактами й створюють контент, що розвінчує дезінформацію, а також слід підтримувати створення журналістських розслідувань [34].

У своєму аналітичному звіті «Russian hybrid warfare: A study of disinformation» доктор Флеммінг Сплідсбоел-Гансен із данського університету зазначає, що протидія дезінформації має вирішальне значення, особливо, коли йдеться про загострення напруженості чи конфлікту як всередині держави, так і між державами. Нинішню ситуацію, за якої розвінчування дезінформації здійснюється численними агентствами, можна оцінювати як вагому, однак не комплексну системну відповідь через свою неоднозначність. У цьому звіті пропонується змістити фокус у бік підвищення когнітивної стійкості, що сприяє необмеженому потоку інформації, включно з контрольованими державою медіа, такими як російські медіа. Водночас при цьому має бути своєрідний запобіжник, що не даватиме поширитися дезінформації цільовою аудиторією, однак має йтись не про обмеження роботи певних медіа, а про безперервний потік інформації [35].

У межах нашого дослідження вважаємо за потрібне згадати кроки, що містить План дій протидії дезінформації Європейської комісії. Тут вказуються чотири опорні заходи, що передбачають посилення спроможності ЄС та інституцій союзу виявляти й аналізувати дезінформацію, посилення скоординованості для спільної відповіді, підвищення рівня обізнаності та стійкості суспільства, а також мобілізація приватного сектору для залучення до боротьби з дезінформацією [36].

Досліджуючи досвід Литовської Республіки з протидії російській дезінформації, Кершанскас В. аналізує, яких заходів впродовж 2014-2020 років вжив уряд країни. Він зазначає, що Литва вжила заходів, як й інші демократичні держави, зі збільшення медіамоніторингу, покращення стратегічної комунікації та покращення медіаграмотності суспільства. Дослідник зазначає, що заходи уряду забезпечили регулювання інформаційного простору, що дало змогу зробити стратегічні комунікації ефективними для зменшення кількості російської дезінформації та її впливу на суспільство. Також він вказує на активність громадських ініціатив, що відіграли роль у підвищенні рівня медіаграмотності литовського суспільства [37].

Спираючись на литовський досвід, дослідник стверджує, що потрібно звернути увагу на посилення правового регулювання інформаційного простору, а також перейти від комунікацій реагування до превентивних заходів, забезпечувати діяльність різних приватних, недержавних заходів, а також говорити про гібридність загрози дезінформації як «засіб досягнення мети, а не самоціль» [37].

Хорватські дослідники Кларік Д. та Мандік Й., аналізуючи російську дезінформацію під час повномасштабної російсько-української війни, дійшли висновку, що вона становить загрозу національній безпеці. Вони кажуть, що дезінформація, по суті, є «озброєною інформацією, яка має далекосяжні наслідки для різних аспектів системи безпеки суспільства» [38]. Окрім впливу на громадську думку та соціальну згуртованість, дезінформація може підірвати

довіру до уряду та поставити під загрозу національну безпеку цільової держави. У сфері сучасної інформаційної війни дезінформація служить не лише інформаційною амуніцією та нелетальною зброєю, але й потужним інструментом для досягнення інформаційного домінування [38].

Наприклад, вони аналізували російські заяви щодо іноземних найманців в Україні, що поширювались у п'яти країнах. За результатами аналізу дослідники встановили, що Росія викликала значну політичну реакцію, однак не виправдала змін ставлення чи поведінки в цільових країнах та їхньому населенні. Тут вони говорять, що проаналізована дезінформаційна кампанія не мала таких глибоких наслідків як розмивання чи руйнування інституційної довіри та легітимності в межах уряду чи адміністрації, на яку спрямовано напад [38].

У цьому підрозділі ми встановили, що ключові ознаки успіху російської дезінформації не є новими та мають давнє походження з часів діяльності КДБ СРСР і їхніх «активних заходів». Ці ж ознаки надалі зазначають дослідники як мету російської дезінформації – її вплив на зміну думки громадськості, вплив на суспільно-політичні процеси тощо. Окрім того, дослідники констатують відмінності в українському та європейському досвідах протидії російській дезінформації, що чітко проявлено в ході нашого дослідження.

1.3 Український медіаландшафт після 24 лютого 2022 року

Медіаландшафт в Україні зазнав значних змін після початку повномасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року. У цьому підрозділі ми розглянемо як і зміни в нормативно-правовому регулюванні діяльності медіа, гарантій свободи вираження поглядів громадянами, так і про результати цих обмежень, що наступили з введенням правового режиму воєнного стану, зокрема,

звісно ж, у цьому контексті ми дослідимо як це сприяє поширенню російської дезінформації у медіа.

Перш за все, варто зазначити, що в умовах воєнного стану, відповідно до абзацу другого статті 64 Конституції України, можуть встановлюватися обмеження окремих прав і свобод громадян [39]. Відповідно до статті 3 Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» №64/2022 від 24 лютого 2022 року, на час дії режиму воєнного стану можливі обмеження, зокрема, гарантованого статтею 34 Конституції України права на свободу думки і слова, вільне вираження своїх поглядів і переконань, вільний збір, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [40].

Діяльність журналіста в районах воєнних дій передбачена за наявності та пред'явлення посвідчення та можлива, крім випадків, передбачених законом, згідно з частиною четвертою статті 25 Закону України «Про інформацію» [41]. Водночас наявний список обмежень, встановлених Наказом Головнокомандувача Збройних сил України «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками медіа на час дії правового режиму воєнного стану» №73 від 03.03.2022. Відповідний наказ містить повний перелік інформації, розголошення якої заборонене з метою запобігання можливого доступу до неї ворога, що може негативно вплинути на операції сил оборони України, а також алгоритм роботи у районі ведення бойових дій, де зазначаються права та обов'язки журналістів [42].

Окремо варто зазначити, що на момент вторгнення і до набуття чинності 31.03.2023 новим Законом України «Про медіа», відповідно до частини четвертої статті 51 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», інші особливості регулювання сфери телерадіомовлення під час дії воєнного стану визначалися законом [43]. Скоріш за все, це була відсильна норма до положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (в редакції, чинній на той момент), згідно зі статтею 8 якого військове командування разом із військовими адміністраціями

(у разі їх утворення) можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади регулювати роботу медіа для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи серед військ і населення [44].

31 березня 2023 року в Україні набув чинності Закон України «Про медіа», котрий замінив собою кілька законів, що були просто не актуальними в сучасному контексті. Ключовими новаціями цього закону стало збільшення повноважень Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, який тепер є незалежним регулятором. Також тепер визначений перелік суб'єктів медіа, щоб включити всі можливі платформи, онлайн, теле та друковані медіа, а також створено реєстр при Нацраді, у котрому обов'язково потрібно реєструвати медіа, якщо вони використовують теле чи радіочастоти. Крім того, відповідно до статті 116 цього закону, Нацрада може притягнути до відповідальності будь-які медіа, незважаючи навіть на відсутність у них реєстрації. На заміну попередженням, перед накладенням штрафу, Нацрада виносить припис щодо медіа, за відсутність реагування з боку медіа на такий припис накладатиметься штраф [45].

Прийняття нового закону є важливим кроком на шляху приєднання України до ЄС, адже він реалізовує зобов'язання України щодо втілення Директиви ЄС про аудіовізуальні медіасервіси. Також представники громадянського суспільства та медіаспільноти відзначають важливість утворення органів співрегулювання для кожної з сфер медіа, що допоможе покращити взаємодію між учасниками медіаринку та сприятиме спільному виробленню нових медіапрактик [46].

Говорячи про зміни медіаландшафту після 24 лютого 2022 року, не можна не зауважити зміни у медіаспоживанні інформації. З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну зріс запит на швидкі новини, а разом із ним змінилась структура медіаспоживання українцями. У дослідженні USAID/Internews «Українські медіа, ставлення та довіра у 2023 р.» зазначається, що 76% респондентів споживають новини із соціальних мереж, тоді як 40% споживають новини з інтернет-сайтів, а 30% – із телебачення [47].

75% респондентів використовують Telegram і, як зазначається у дослідженні USAID/Internews, ця соціальна мережа стабільно з 2022 року залишається основною для спілкування та споживання новин. Натомість, частка Facebook скорочується з 51% у 2022 до 45% у 2023 році. У 2023 році, відповідаючи на питання «Які канали ви найчастіше читали у Telegram?», респонденти називали Труха Україна (15%), Україна Online (7%), Лачен пише (7%), ТСН новини (6%), Ukraine NOW (5%), Новини України (4%), Суспільне Новини (4%), Реальний Київ (4%), Інсайдер UA (4%), Реальна Війна | Україна (3%), Україна 24/7 (3%) та Николаевский Ванёк (3%)[47]. Із них лише ТСН новини, Суспільне Новини є зареєстрованим медіа, а Ukraine NOW реалізується Інститутом когнітивного моделювання у співпраці з Міністерством цифрової трансформації України [48], тоді як решта каналів є анонімними.

Аналізуючи середовище Telegram, дослідники Українського інституту медіа та комунікацій, після спілкування з медіаекспертами, зазначають, що «велика кількість анонімних телеграм-каналів сприяє поширенню дезінформації та протиправного контенту; канали стають інструментом впливу на суспільну думку» [49]. Крім цього, у дослідженні йдеться про непрозорість політик щодо модерації контенту, а також відсутність звітів прозорості. Опитані в межах дослідження експерти зазначають також про наявність непрозорих зв'язків Telegram із українською владою – про це свідчить велика кількість верифікованих каналів та вибірковість у блокуванні каналів саме в українському сегменті Telegram. Наявність офіційних представництв ОВА, посадовців, міністерств тощо у Telegram називають тим явищем, що підігріло довіру суспільства до цієї соціальної мережі. На думку опитаних медіаекспертів, це пов'язано із потребою влади оперативно «достукатися до людей», адже у Telegram це можна зробити якомога швидше та з меншою витратою трафіку [49].

Окремим явищем медіаландшафту України із початком повномасштабного вторгнення Росії варто назвати загальноукраїнський телерадіомарафон «Єдині новини». Марафон виник на підставі Рішення Ради національної безпеки та

оборони України від 18 березня 2022 року, яким встановлено створення цілодобового інформаційного марафону «Єдині новини #UАразом» з метою «реалізації єдиної інформаційної політики, яка є пріоритетом національної безпеки шляхом об'єднання усіх загальнонаціональних телеканалів» [50]. Реалізувала РНБО таке повноваження на підставі вже згаданої раніше норми вже нечинного Закону України «Про телебачення і радіомовлення», оскільки такою компетенцією РНБО наділена відповідно до абзацу 7 пункту 1 частини першої статті 4 Закону України «Про Раду національної безпеки та оборони України» [51].

За дослідженням USAID/Internews 80% респондентів знають про марафон, а 55% серед них переглядають його. У цих результатах також ідеться про високий рівень довіри серед респондентів до марафону – близько 71% і 65% респондентів вважають, що потрібно продовжувати його трансляцію [47]. Водночас, як зазначає ГО «Детектор медіа» у своєму дослідженні індексу медіаграмотності українців, частка респондентів, котрі позитивно ставляться до марафону знизилась з 58% у 2022 році до 41% у 2023, а, 74% респондентів шукають інформацію у додаткових джерелах через відсутність у марафоні різних точок зору [52]. Інше дослідження, проведене Київським міжнародним інститутом соціології, свідчить, що довіра до телемарафону продовжує знижуватись. За результатами їхнього опитування лише 43% респондентів у грудні 2023 довіряла марафону, тоді як у лютому 2024 цей відсоток знизився до 36% [53].

У дослідженні Gradus Research «Барометр довіри до новин», проведеному на замовлення Суспільного мовлення, яке надійшло у розпорядження редакції Бабеля, йдеться про основні причини недовіри до марафону в 2022-2023 роках. Серед причин декларується подача інформації, що вигідна лише владі, цензура та замовчування певних тем, велика кількість пропаганди в новинах, неправдива інформація та інші [54].

Медійна спільнота вже неодноразово висловлювалась за припинення роботи телерадіомарафону «Єдині новини». Тимчасовий виконуючий обов'язків міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандєєв вважає, що

марафон досяг своєї мети й доносив громадянам важливу й оперативну інформацію щодо подій у країні, водночас він зазначає, що «сьогодні телеканали розглядають можливість зміни цього формату» [55]. Окрім цього, Reporters without borders (RSF) у своїй заяві закликали українську владу відмовитись від ідеї марафону та «скасувати це об'єднання шести великих каналів, які спільно виробляють безперервну новинну програму, і повернутися до конкуренції з метою зміцнення медіаплюралізму» [56].

Верховна Рада України під час дії воєнного стану стала закритою для журналістів. Також припинились трансляції засідань наживо, не публікується розклад засідань буцімто з міркувань безпеки. Однак, як заявляють аналітики ГО «Рух Чесно», попри ці обмеження «низка депутатів веде прямі трансляції засідань у соціальних мережах, тому всі заборони лишаються формальними та лише дозволяють відкладати роботу над відновленням відкритості роботи влади у довгий ящик» [57]. За дослідженням цієї ГО, близько 65% респондентів вважають, що журналісти мають бути присутні на засіданнях ВР України, а за прямі трансляції засідань на телеканалі «Рада» висловились 57% респондентів [57]. 7 травня 2024 року, вперше за довгий час, Прес-служба Апарату ВР України оголосила про повернення журналістів у стіни парламенту. Йдеться про роботу до 30 журналістів одночасно у пресцентрі, де обладнані робочі місця, місця для брифінгів, запису інтерв'ю, а також перегляду трансляції засідань, тобто допуск журналістів до сесійної зали наразі не розглядається [58].

Media Development Foundation проводила дослідження щодо стану українських регіональних медіа 2024 року. Серед ключових проблем – криза кадрів, що загострюється, адже близько чверті працівників у командах респондентів – це люди, що працюють у редакціях менше року. Окрім цього, зазначається про запит аудиторії на контент не про війну, але наразі не йдеться про зростання кількості розважального контенту. Ключовим доходом регіональних медіа залишаються міжнародні донори, а ринок реклами не відновився навіть до показників 2021 року [59].

До 10 річниці Революції Гідності RSF у своїй заяві стверджують, що «народне повстання поклало край президентству Віктора Януковича і відкрило шлях до поліпшення умов роботи журналістів» [60]. Організація відзначає зменшення олігархічного впливу на медіапростір та проведення реформ в Україні, що дозволило в 2017 році запустити «Суспільне мовлення», а також ухвалити новий Закон України «Про медіа» наприкінці 2022 року. Також зазначено про зростання кількості розслідувань порушень проти журналістів, посилення прозорості медіа та зростання кількості незалежних медіа, наводячи приклади «Слідство.інфо» та «Громадське» [60].

Агресія Росії проти України стає не лише значною проблемою для роботи медіа, а й ставить пряму загрозу життям журналістів. Національна спілка журналістів України публікує списки щонайменше із 90 іменами загиблих журналістів, який укладений за верифікованими даними спілки та Міжнародної федерації журналістів. У цьому списку 16 імен загиблих цивільних журналістів, що загинули під час виконання своїх професійних обов'язків, 9 журналістів, що загинули не під час виконання професійних обов'язків та 65 журналістів, що загинули під час військової служби [61].

Наостанок, аналізуючи український медіаландшафт, варто зазначити, що у Всесвітньому індексі свободи слова RSF за 2023 рік Україна посіла 79 місце, піднявшись з 106 місця у 2022 році. У описі медіаландшафту зазначають, що війна «ставить під загрозу виживання українського медіапростору», а також, що Україна «перебуває на передовій протидії експансії кремлівської пропагандистської системи» [62].

Отже, аналізуючи український медіаландшафт після 24 лютого 2022 року, можна виокремити певні характерні ознаки. Серед них, в тому числі, значне збільшення ролі соцмереж як джерел отримання інформації (поряд із відсутністю реальних заходів впливу на контент, що поширюється у соцмережах), діяльність телерадіомарафону «Єдині новини» та зміни в нормативно-правовому регулюванні діяльності медіа в Україні. Разом із цим, RSF заявляють про

покращення медіасередовища в ретроспективі останніх 10 років, зокрема виділяють реформування медіасектору відповідно до Директив ЄС й створення суспільного мовника.

Терміни «дезінформація», «пропаганда» та «місінформація» однаково пов'язані з поширенням інформації, однак мають чітко встановлені ознаки, що їх розмежовують. Якщо пропаганда може включати в себе як і правдиву інформацію, так і ні, а її головною метою є переконати людину в чомусь, нав'язати певні погляди чи мотивувати робити певні дії, то дезінформація та місінформація працюють з неправдивою інформацією. Дослідники чітко розмежовують і наводять нам пояснення, що в разі, якщо йдеться про дезінформацію, вона поширюється з метою завдати шкоди чи досягти цілей політиками, бізнесами та урядами іноземних держав. Натомість, коли говорять про місінформацію, мають на увазі ненавмисні помилки у інформації, які трапились несвідомо та без мети нашкодити людині.

Крім того, нами встановлено та досліджено зв'язки між специфікою здійснення Росією заходів з поширення дезінформації із історичною практикою діяльності КДБ СРСР і його «активних заходів». Зокрема, це проявляється у визначенні мети російської дезінформації – її впливу на зміну думки громадськості, впливу на суспільно-політичні процеси тощо. Також, аналізуючи український досвід боротьби з російською дезінформацією, науковці зазначають про відмінність українських практик комунікацій і протидії дезінформаційним повідомленням від європейських, котрі спрямовані більшою мірою на стратегічні рішення. Водночас, аналізуючи досвід України та Литви у протидії дезінформації, слід зазначити важливість активності громадськості для вироблення достатнього рівня медіаграмотності й спротиву російській дезінформації.

Аналіз українського медіаландшафту після 24 лютого 2022 року дозволив побачити низку обмежень, що були накладені на свободу слова та функціонування медіа. Зокрема, зростання частки соціальних мереж серед ключових способів отримання інформації, а особливо Telegram, де популярність здобувають анонімні канали. При цьому у Telegram відсутні інструменти впливу й забезпечення прозорості цієї платформи, тож українці стають жертвами поширення дезінформації та відсутності правил модерації контенту. На це також повпливало запровадження телерадіомарафону «Єдині новини», рейтинг довіри до якого спадає щомісяця, та до якого наявні перестороги до його якості роботи. Проаналізований нами медіаландшафт дає підстави вважати, що повномасштабна російсько-українська війна вплинула на якість контенту українських медіа, а також призвела до вагомих змін у медіаспоживанні українців, що сприяє поширенню дезінформації російського походження.

РОЗДІЛ 2. РОСІЙСЬКА ДЕЗІНФОРМАЦІЯ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ

У другому розділі нашої роботи ми надамо визначення «наративу», а також будемо встановлювати ключові наративи російської дезінформації, особливо ті, що стосуються євроатлантичної інтеграції України. Також ми встановимо типологію цих наративів та принципи, за якими до їх поділу вдаються сучасні дослідники. Ми проаналізуємо наративи, що наявні в російських медіа про євроатлантичну інтеграцію України. Пророблений аналіз наявних досліджень на цю тему дасть нам підстави для проведення власного аналізу новинних повідомлень із ознаками російської дезінформації в українських медіа у межах нашої вибірки. Останній підпункт цього розділу надасть теоретично-методологічні відомості щодо контент-аналізу як популярного якісно-кількісного методу у медіадослідженні новинних матеріалів, адже саме його було обрано для проведення нашого аналізу.

2.1 Наратив і теорія наративної парадигми. Наративи російської дезінформації і їх типологія

Сучасні дослідники підходять до аналізу російської дезінформації, виділяючи ключові наративи з інформаційного простору. Для аналізу наративів дезінформації нам необхідно встановити, що дослідники визначають власне як «наративи». До визначення значення терміну «наратив» у сучасних дослідженнях вдається Паммет Д., Г. Портер-Абботт, Женетт Ж., Марі-Лор Раян та інші. У контексті визначення «нарративу» ми згадуємо також «парадигму наративу».

Говорячи про дезінформацію, дослідники згадують важливість наративів. Професор Паммет Д. говорить про наративи як форму розповіді, яка допомагає

пояснити та формувати уявлення про проблему. Це історії, призначені впливати на цільову аудиторію. Дослідник зазначає, що «якщо ви ідентифікуєте серію повідомлень, які відповідають або допомагають побудувати оманливий наратив, це може бути показником місінформації або дезінформації» [21]. Британський науковець Г. Портер-Абботт стверджує, що наратив – це «відображення події або низки подій» [63], такої ж думки Женетт Ж., хоча літературознавець додає, що ці події можуть бути як справжні, так і фіктивні [64, с. 126-127].

Інша літературознавиця, Марі-Лор Раян, говорить про складність виокремлення єдиного визначення наративу, але зазначає, що наративи неодмінно мають стосуватись конфліктів і їх вирішення, людського досвіду, міжособистісних відносин тощо. Важливо згадати, що ознаки наративу вона також класифікує за вимірами – просторовим (світ населений індивідуальними істотами), тимчасовим (певний час, значні трансформації, що викликані незвичними фізичними подіями), ментальним (люди-агенти, що мають емоційне життя і події можуть бути результатом дій цих людей), а також формальний і прагматичний вимір (єдиний причинно-наслідковий ланцюг із фіналом, певні події наративу мають бути фактом, історія має повідомляти щось значуще аудиторії) [65].

Проаналізовані нами визначення медіадослідників та літературознавців дають підстави визначити, що «наратив» у межах нашого дослідження – це розповідь, що має у собі певну подію, яка націлена на розповідь, що формує чи розв'язує певну суспільну проблему. У контексті дослідження дезінформації варто виокремити твердження, що наративи можуть містити вигадані події чи твердження, що може означати про оманливість наративів, котрі, зрештою, стають аспектом дослідження дезінформації.

Якщо говорити про аналіз українського контексту, то, за словами професора Вільбера Д., індивідуальні факти та події не доходять до аудиторії у вигляді окремих повідомлень, а доходять узагальнено – у вигляді наративів, які надають абстрактним концепціям їхні форми. Саме тому, на його думку, уряд

Росії розуміє важливість наративу і не боїться займатись пропагандою, приховуючи це за новинами [66]. Дослідники Браддок К. та Прайс Ділланд Д. вважають, що наративи, котрі транслуються тривалий час, відображають узагальнені ідеї та стереотипні підходи таким чином, що це сприяє певним соціальним групам. При аналізі наративів, зокрема, в контексті держави та ідеології, на їхню думку, важливо враховувати концепцію стратегічних наративів, котрі можуть бути спрямовані на підрив влади, інститутів, лідерів чи навіть держав [67].

Розглядаючи наративи не можна не згадати про «теорію наративної парадигми». Професор В. Фішер називає її основою, на котрій має бути побудована повна риторика повідомлення. Він зазначає, що парадигма надає нам «вичерпне пояснення створення, композиції, адаптації, представлення та прийому символічних повідомлень» [68]. Водночас дослідник зазначає, що парадигма наративу не є заміною аргументації, а також, що «влада, ідеологія, викривлення або тоталітарні сили є або можуть бути значущими ознаками комунікативних практик» [68]. У своєму есе дослідник визначає парадигму наративу як здатність людини сприймати інформацію про своє життя через історії та сюжети, котрі транслуються певний проміжок часу в їхньому інформаційному просторі, що на думку дослідника надає абстрактних концепцій їхній формі, а не єдиного цілого [69].

В той же час, дослідження наративів саме російської дезінформації є окремим предметом аналізу сучасних медіадослідників. Вони вдаються до створення сітки наративів, зважаючи на попередньо проаналізовані новинні повідомлення, що дає підстави виділяти наративи за частотністю їх появи у медіапросторі, а також класифікувати проаналізовані одиниці у більш структурні компоненти.

Українські дослідники займаються аналізом російської дезінформації від 2014 року, що безумовно пов'язано із початком війни Росії проти України. Доктор Федченко Є. працює над розвінчуванням російської дезінформації у організації

StopFake і від 2014 року спільно з колегами стежить за зміною наративів дезінформації, що РФ поширює проти України. У своїй статті він наводить перелік із 18 наративів російської дезінформації, що виділені за аналізом спростованих російських фейків впродовж 2014-2015 років. Більшість наративів пов'язана з твердженнями про Україну як «фашистську державу» та «державу, що не відбулась», про дискредитацію Збройних сил України, внутрішньо переміщених осіб тощо [70]. У межах нашого дослідження важливо звернути увагу на наявність наративів, пов'язаних із євроатлантичною інтеграцією України. Серед них є наративи про те, що в Україні війну проти РФ ведуть США та НАТО, фейки про начебто занепад західної допомоги, про Україну та ЄС, про Україну та НАТО, про неминучість розвалу ЄС, занепад США і заходу загалом [70].

У аналітичному документі громадської організації «Internews Україна» Бабак А. виділяє найважливіші наративи російської дезінформації в Україні впродовж 2014-2017 років. Тут є повторювані та вже згадані раніше наративи про Україну як фейкову державу, а також наративи, пов'язані з дискредитацією українських військових як «злочинців», наративи про антисемітизм та русофобію в Україні. Також тут присутні наративи, пов'язані з західними союзами – раніше згадані «Україна не потрібна Заходу», «Захід – ворог, що прагне зруйнувати Росію», наратив про не причетність РФ до війни в Україні, а також наратив про війну НАТО в Україні [71, с. 16-17].

Неодноразово згадане раніше дослідження громадської думки від організації «Internews Україна» у 2023 році демонструє результати сприйняття населенням України дезінформаційних наративів. Вони дослідили ставлення українців до 6 наративів російської дезінформації, а також зібрали судження опитаних за результатами спілкування у фокус-групах про те, чому саме той чи інший наратив є дезінформацією. Серед наративів є раніше згаданий «західні санкції не працюють», який 40 % респондентів вважають правдою. Тут наративи стосуються також підтримки України західними союзниками, зокрема наратив,

що «Захід використовує Україну й буде боротись до останнього українця», «Західна зброя і допомога не використовуються за призначенням». Окрім цих, було досліджене ставлення респондентів до наративів, пов'язаних із українською владою: «Влада хоче продовження війни для особистого збагачення» та наратив про нібито спровокований владою розкол у християнській церкві [47].

У статті Романюк В. та Чуранової О. йдеться, що у той час, як Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну, кількість проаналізованих фейків, пов'язаних з Європейським Союзом, зросла до рекордного рівня. Тут вони виділили фейки за ключовими наративами – щодо українських біженців у ЄС, військової допомоги від ЄС Україні, ЄС як агресора, різноманітні кризи тощо. Тобто, наративи змінились після початку повномасштабного вторгнення Росії й ті, що були активні раніше перестали домінувати в поширенні російської пропаганди в медіа [7].

Дослідниці зазначили, що в цьому аналізі наративів дезінформації очевидними є їх відмінності для різних націй. Вони унікально формуються через інтенсифікацію взаємодії України з такими країнами, культурні, політичні та економічні аспекти їх буття. Тобто, в результаті ретельного розгляду матеріалів, при перевірці наведених фактів стають очевидними чіткі та синхронізовані кампанії дезінформації, адаптовані до нюансів кожної країни [7].

У дослідженні йдеться про зростання кількості фейків, наративи яких пов'язані з європейськими країнами і Україною після початку повномасштабного вторгнення. База інформації StopFake демонструє трансформацію наративів проти ЄС через російсько-українську війну і показує, що Росія мобілізувала свою дезінформацію під час повномасштабної війни. Дезінформація поширюється унікально, ці повідомлення створюються для кожної країни. Тривалий аналіз фактчекерів організації довів, що Росія поширює дезінформацію проти України починаючи з 2014 року і ключову роль відіграють наративи, котрі трансформувались після 24 лютого 2022 року [7].

У цьому підрозділі ми проаналізували визначення «нарративу», а також, що передбачає «теорія нарративної парадигми». Одразу слід зазначити, що розроблена сітка нарративів від громадської організації «Stopfake» стане для нас орієнтиром при аналізі новинного матеріалу українських онлайн-медіа.

2.2 Україна та євроатлантична інтеграція у фокусі російських медіа

Висвітлення новин щодо України та української євроатлантичної інтеграції російських медіа є цікавим з точки зору аналізу й пошуку схожостей у використаних прийомах та ключових нарративах із віднайденими й зафіксованими дослідниками темами новинних повідомлень в Україні та за кордоном.

Самадашвілі С. досліджує, як Росія веде інформаційну війну проти Європи. У своєму дослідженні вона звертає увагу на теми, що піднімаються російськими медіа при висвітленні питань, що пов'язані з Україною, ЄС та євроатлантичною інтеграцією. Вона зазначає, що Росія, діючи через російську православну церкву та організації, що отримують фінансування від російського уряду, намагається транслювати повідомлення у країнах Східного партнерства ЄС (СП) про те, що зближення з Європою становить загрозу «традиційному способу життя та ставить під загрозу економіку та державність» [72] Також вона піднімає вже раніше згаданий нами, в контексті дослідження наявних нарративів дезінформації, нарратив про «держави-невдахи», які не можуть бути суверенними. В цьому ж контексті російські медіа поширюють твердження, що поглиблення зв'язків із Україною та іншими державами СП суперечить фінансовим та інтересам безпеки ЄС. У дослідженні також наявний подібний нарратив щодо відмінностей «стратегічних інтересів» США та ЄС з аргументами, чому США не повинні втручатись до європейсько-російської співпраці [72].

У її дослідженні ми також звертаємо увагу на твердження про «непереможну» Росію, оскільки такий наратив особливо активний у зв'язку із веденням Росією повномасштабної війни проти України. У цьому аспекті російські медіа говорять про Росію як країну, що не піддається санкціям ЄС і твердять про шкodu від цих санкцій для самих ж європейців. Сюди ж можна додати повідомлення про «непереможну російську армію» [73] та загрозу ядерної війни між РФ та Заходом [74]. Так само у її праці ми помічаємо знайомі наміри щодо підризу довіри до інституцій та цінностей Заходу через популяризацію теорій змови [72], що вже були згадані у нашому дослідженні як цілі російської дезінформації.

Висновок дослідження Самадашвілі С. підтверджується й проаналізованими нами у попередніх розділах працями, що дає нам можливість ще раз підтвердити різноспрямованість російських дезінформаційних повідомлень на різні соціальні групи. Як раніше було згадано, російська дезінформація мала вплив на суспільні й політичні процеси в США, Великій Британії та інших країнах за останні роки. У висновку вона звертає увагу, що російські медіа працюють над поширенням страху серед пацифістів щодо війни, серед політиків щодо непередбачуваності процесів, серед підприємців втратами, що мають доводити, що західні моделі та цінності не можуть працювати в Україні [72]. У контексті ведення активних бойових дій на території України ці повідомлення стають підтвердженням ведення РФ гібридних дій, використовуючи медіа як інструмент поширення дезінформації.

Медіа Russia Today, що змінило назву на RT, є ключовим ретранслятором російської пропаганди для власне російської та закордонної аудиторії. Про це говорять у Центрі стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, де звертають увагу на твердження редакторки RT Маргарити Симоньян, що вдається до порівняння RT із російським Міністерством оборони й є « частиною російської м'якої сили» та «не має стосунку до журналістської об'єктивності» [75]. З початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну Європейський Союз 2 березня 2022 року застосував санкції проти російських медіа Russia Today та

Sputnik. Високий представник ЄС та віцепрезидент ЄС Жозеп Боррель, коментуючи це рішення, сказав, що «ми робимо важливий крок проти маніпуляцій Путіна і перекриваємо кран для підконтрольних державі російських ЗМІ в ЄС» [76]. У цьому ж рішенні коментується, що ще в 2015 році East StratCom Task Force Європейської служби зовнішніх зв'язків встановив, що ці медіа мають значний вплив на підтримку агресії РФ проти України, а також становлять загрозу громадськості та безпеки ЄС [76].

Водночас, у лютому 2024 року, журналісти Балканської служби Радіо Свобода констатували, що ресурси цих медіа досі доступні на території ЄС, навіть без використання VPN-сервісів. Це може слугувати підтвердженням факту про те, що рішення ЄС не працюють як слід, хоча відповідні санкції стосувались ліцензій на теле- й радіомовлення цих медіа, а також веб-сайти. Відповідні рішення про блокування доступу приймають національні уряди та регулятори країн ЄС, але у 19 країнах журналістам, в якості експерименту, вдалось без проблем відкрити ці медіа. У зв'язку з цим, журналісти звернулись до чиновників ЄС, котрі перенесли всю відповідальність на уряди 27 країн-держав ЄС. Окремо чиновники звернули увагу на ухилення від санкцій Сербією, яка відмовляється блокувати RT та Sputnik [77].

Українські дослідники Карпчук Н. та Юськів Б. провели аналіз пропаганди в RT впродовж 2018-2020 років й встановили ключові етапи, яких стосувались ці повідомлення. В першу чергу, мова йде про президентські вибори й газове питання. При чому, в періоди перебування при владі президентів Петра Порошенка та Володимира Зеленського ця риторика відмінна. Зокрема, питання, що пов'язують із періодом перебування на посаді Петра Порошенка, стосуються церковної автокефалії, виборів президента, громадянства РФ для жителів окупованих частин Донецької та Луганської областей, агресії тощо. Тоді як період президентства Володимира Зеленського характеризують як такий, де ці теми спершу повторювали з метою знайти точки дотику, а згодом повернулись до тих самих тем. Водночас дослідники зауважують, що рівень нетерпимості до

президента Зеленського був меншим, ніж до Порошенка [78]. У процесі дослідження російської пропаганди на RT дослідники дійшли висновку, що нагромадження в одному новинному матеріалі кількох непов'язаних повідомлень і постійне нагадування про них є свідченням пропаганди. Вони також зазначають, що складно встановити цілі пропаганди RT, адже, за їх спостереженнями, вони транслиують ненависть, приниження та підбурювання до агресії [78].

Моніторинг російських медіа після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україні все активніше стає елементом медіадосліджень. Так, дослідники організації CNA у звіті від 25 березня 2022 року діляться знахідками свого моніторингу російських медіа. У контексті російського вторгнення в Україну дослідники встановили, що в російських медіа поширена тема приєднання України до ЄС та НАТО, хоча війна стала об'єднуючим фактором західних союзників щодо підтримки України, проте обговорюється відсутність конкретних рішень щодо приєднання України до цих союзів. Інші ж матеріали обговорюють занепокоєння рівнем підтримки НАТО України, хоча поширюється впевненість у низькій якості озброєння, що надходить Україні [79]. У цьому ж звіті йдеться про вже згадане раніше в цій роботі повідомлення грузинської дослідниці про не дієвість санкцій застосованими ЄС та США, а також знову наявне твердження, що такі санкції більше шкодять Заходу, аніж РФ, а тому сенсу їх застосовувати немає. Так само тут згадується популярні наративи дезінформації щодо можливості розроблення Україною ядерної зброї та розміщення на її території біолабораторій [79].

Дослідники з Digital Forensic Research Lab (DFRLab) Атлантичної ради звертають увагу, що в 2023 році РФ поширювала заяви з метою підірвати військову підтримку Заходу, мовляв, Україна продавала цю зброю на чорному ринку. Інші заяви стосувались неможливості прожити зиму без російського газу. Росія намагалась поширювати внутрішні конфлікти в Україні, щоб дискредитувати громадський сектор та військове керівництво України з метою зображення України як ненадійного союзника Заходу [80].

Аналізуючи повідомлення російських медіа для Італійського інституту міжнародних політичних досліджень (ISPI), Массолетті М. звертає увагу на зростання кількості новини, що легітимізують російське вторгнення, а також звертає увагу, на зростання кількості публікацій про нацизм в Україні у день повномасштабного вторгнення. Він, так само, як попередні дослідники, згадує повідомлення щодо продажу Україною західної зброї на чорному ринку та ядерні погрози Західним країнам за допомогу Україні. Як і попередні дослідники, він звертає увагу на повторюваність повідомлень російської дезінформації у різних медіа у різний час [81]. Так само на «нормалізацію» війни звертає увагу Гуд П. при аналізі воєнних репортажів у російських медіа, у яких називають російсько-українську війну « визвольною» війною російського народу, а також проводять паралелі з участю РФ у Другій світовій війні. Водночас дослідник звертає увагу, що згадки НАТО рідшають, але їх все ще використовують у різний час як одну із стратегій легітимізації війни проти України [82].

Проаналізовані теми новинних повідомлень про Україну та євроатлантичну інтеграцію України у російських медіа демонструють важливість цієї теми для російської влади у просуванні її інтересів у веденні повномасштабної російсько-української війни, використовуючи медіа як інструмент впливу на суспільства. Дослідники підходять до визначення дезінформаційного та пропагандистського контенту у медіа ще з 2014 року, що дає можливість проаналізувати різні політичні періоди в Україні за каденції двох президентів, а також побачити як відповідні дії для підтримки України з боку США, ЄС та НАТО отримують відповідь у вигляді поширення дезінформаційних повідомлень у медіа, що створюють відповідне нереалістичне уявлення про цю допомогу в європейців та українців.

У межах досліджуваної теми варто виділити теми, що ставлять під сумнів приєднання України до ЄС як і серед громадян країн Східного партнерства ЄС, так і з поміж самих європейців. Тут також згадуємо зусилля ЄС щодо протидії дезінформаційним повідомленням російських медіа шляхом спроби санкціонування роботи низки російських медіа на території союзу.

Досліджені популярні теми в російських медіа дають нам підстави встановити паралелі з проаналізованими й виділеними дослідниками у попередньому підрозділі наративам російської дезінформації. Ці спостереження демонструють широту поширення дезінформації із ознаками російського походження різними способами, на різні соціальні групи з повторюваними й водночас відмінними повідомленнями, а також геополітичний масштаб поширення російської дезінформації, що охоплює Україну, країни ЄС й навіть інші.

2.3 Методологічні підходи в аналізі російської дезінформації

Підходячи до аналізу російської дезінформації, нам потрібно встановити методологічні підходи для її здійснення. Для цього ми проаналізуємо наявні методи в медіадослідженнях, що рекомендовані для використання дослідниками або були використані у конкретних дослідженнях, у тому числі, згаданих у межах нашої роботи раніше.

Перш за все, варто зазначити, що дослідження дезінформації можуть стосуватись різних аспектів: визначення явища «дезінформації», ключових її ознак тощо. Оскільки питання поширення дезінформації буде й надалі залишатись актуальним у медіадослідженнях, ми можемо встановити актуальні аспекти й методи досліджень дезінформації. Майбутнє медіадосліджень дезінформації описують науковці Салаверрія Р. та Кардозо Г. у своїй статті. Вони виділяють типологічний метод дослідження, що передбачає розрізнення ключових понять, пов'язаних із дезінформацією. Окремим аспектом дослідники виділяють дослідження, пов'язані з фактчекінгом інформації. Також, як і раніше згадане нами в цій роботі, вони відзначають дослідження, що пов'язані з дезінформацією у соціальних мережах [83].

Дослідники зазначають, що з часом виникатимуть дедалі більше можливостей та нових аспектів дослідження дезінформації, тому вони виділяють «нову еру досліджень дезінформації», що включає вивчення наративів, іноземних інформаційних впливів та маніпуляцій. Так само Салаверрія Р. та Кардозо Г. згадують можливість дослідження дезінформації, створеної штучним інтелектом, різноплатформенні, тематичні та мультидисциплінарні дослідження [83].

Зважаючи на об'єм проробленої роботи з кодування у межах дослідження російської дезінформації у нашому дослідженні, хочемо згадати про метод машинного навчання для визначення повідомлень із ознаками дезінформації у соціальних мережах. Про нього пишуть дослідники Київського університету ім. Б. Грінченка. Такий метод передбачає використання машинного навчання та опрацювання мови, а систематизація та опрацювання матеріалів здійснюються опорними векторами, що можуть проаналізувати інформацію за заданими параметрами. Використовуючи підходи різних авторів, дослідники дійшли точності виявлення дезінформації на рівні 89-99% [84].

У проаналізованих у межах нашої роботи дослідженнях щодо дезінформації дослідники вдаються до загальнонаукового методу синтезу інформації для встановлення визначень та ключових характеристик понять «дезінформація», «пропаганда», «місінформація» та «наратив». На підставі аналізу попередніх медіадосліджень та власних спостережень Джовет Г., О'Доннелл В., Шульц Р., Годсон Р., Беннетт Л., Лівінгстон С., Фелліс Д. та багатьох інших ми маємо змогу встановити найпоширеніші підходи до визначення та типологізації цих явищ для проведення нашого дослідження.

У межах дослідження російської дезінформації не можна не згадати про популярність опитових методів досліджень, що передбачають проведення інтерв'ювання, анкетування та фокус-групових досліджень. Їхні результати стають підставою для аналізу явищ та дають змогу досліднику зробити припущення щодо впливу певних факторів на досліджувані явища. Наприклад, у цьому дослідженні ми неодноразово згадували дані, взяті із дослідження

USAID/Internews «Українські медіа, ставлення та довіра у 2023 р.» [47], що дали нам підставу для аналізу медіаландшафту України та надали спектр наративів російської дезінформації, що були знайомі українському суспільству.

Сам по собі метод інтерв'ювання також популярний у медіадослідженнях російської дезінформації. Так, Каленський Я. та Осадчук Р. спілкувались із українськими журналістами та медіа експертами, що стало підґрунтям для дослідження української протидії російській дезінформації. У тексті дослідження містяться цитати з коментарями й аргументами на підтвердження їхніх висновків. На підставі цього методу вони підготували дослідження, що виводить ключові «уроки» щодо протидії російській дезінформації, які були виділені в межах спілкування на інтерв'ю. Разом із аналітичним методом, інтерв'ювання показує ефективність в отриманні підстав для такого типу медіадосліджень [33].

Звісно ж, ключовим методом аналізу російської дезінформації, що висвітлений так само у нашому дослідженні, є наративний метод. Як вже згадано раніше, його використовують дедалі частіше в дослідженнях дезінформації [83]. Такий метод дає змогу впорядкувати велику кількість проаналізованої інформації та також виявити ширші приховані сенси [85]. Дослідженням наративів російської дезінформації, використовуючи міждисциплінарний наративний метод, займаються українські дослідники Романюк В., Чуранова О., Федченко Є. та інші.

Наша робота є прикладом комбінованого дослідження з використанням різних методів для висвітлення широкого спектру проблем, пов'язаних із російською дезінформацією. Тому поєднання різних загальнонаукових та теоретичних методів у медіадослідженнях, пов'язаних з російською дезінформацією, дає змогу дослідити дезінформацію не просто як явище із усіма встановленими характеристиками, а проаналізувати аспекти, пов'язані із функціонуванням дезінформації у медіасередовищі, способів протидії дезінформації, наративізацію дезінформації тощо. У своєму дослідженні Трейгер Е., Черавич Д., Коен Р. також вдаються до комбінації методів дослідження російської дезінформації. Вони аналізують урядові документи й звіти

громадських організацій для вивчення політик, проводять інтерв'ювання експертів, використовують повідомлення великих і менш відомих медіа тощо [27].

В ході цієї частини дослідження нам вдалося проаналізувати визначення «наративу» та основних ознак «теорії наративної парадигми». Дослідники називають наративом історії, що розповідають про певну подію для розв'язку якоїсь проблеми. У контексті дослідження нами дезінформації, ці історії можуть мати як і неправдиві обставити у змісті, так і загальний намір наративу нашкодити споживачу. Окрім цього, нами здійснено аналіз, хто з українських дослідників аналізує наративи російської дезінформації, а також встановлено, що від 2014 року дослідники виділяють свої сітки наративів російської дезінформації про Україну в контексті російсько-української війни та євроатлантичної інтеграції України.

Проаналізовані теми новинних повідомлень про Україну та євроатлантичну інтеграцію України у російських медіа демонструють особливий інтерес російської влади до цих тем у контексті просування інтересів РФ у веденні повномасштабної російсько-української війни, де медіа слугують інструментами для здійснення інформаційних операцій та, як наслідок, впливу на суспільну думку. Серед усіх проаналізованих можна виділити, зокрема, такі наративи, які спрямовані на підрив військової та гуманітарної допомоги від країн ЄС та Сполучених Штатів Америки, на розпалення внутрішніх конфліктів в Україні, наративи щодо залежності Заходу від РФ та неієвість санкцій щодо Росії, спроби легітимізувати в не російського суспільства збройного вторгнення на територію України тощо.

Окрім того, нами проаналізовано актуальні методологічні підходи в аналізі російської дезінформації. Серед загальнонаукових методів слід виділити такі методи, як опис, синтез інформації, її узагальнення та специфікація. Дослідники російської інформації вдаються також до якісно-кількісного методу контент-аналізу, а особливо – до наративного методу, що дозволяє провести систематизацію і узагальнення досліджуваного.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РОСІЙСЬКОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ОНЛАЙН-МЕДІА

У цьому розділі ми наводимо результати нашого дослідження російської дезінформації про євроатлантичну інтеграцію в Українських медіа після 24 лютого 2022 року. Для відповіді на наше дослідницьке питання ми здійснили контент-аналіз новинних повідомлень українських онлайн-медіа за 2023 рік. Ми аналізували новинні повідомлення з метою встановлення наявності або відсутності в них ознак російської дезінформації.

До нашої вибірки потрапили такі медіа: Труха Україна, УНІАН, Znaj.UA. Зважаючи на зростання популярності Telegram з початком повномасштабного вторгнення Росії, як платформи для споживання новин в Україні, ми обрали два Telegram медіа (Труха Україна та Znaj.UA), а також вебсайт УНІАН. Ця вибірка спричинена нашим бажанням дослідити українські онлайн-медіа, що не входять до списків «білих медіа» за результатами моніторингів громадської організації «Інститут масової інформації» [86]. Наша наукова гіпотеза полягає в тому, що ці медіа, зважаючи на стабільне недотримання журналістських стандартів роботи, можуть бути більш схильними до поширення російської дезінформації.

Для здійснення контент-аналізу ми проаналізували сторінки вибраних українських онлайн-медіа та здійснили вибірку новинних повідомлень цих трьох медіа у кількості **299 повідомлень**.

Опорним інструментом для здійснення нашого аналізу стала розроблена нами кодувальна схема (див. Додаток А). Вона складається із 20 критеріїв, за якими нами здійснено кодувальний аналіз новинних матеріалів обраних українських онлайн-медіа. Критерії розроблено, щоб встановити ключових акторів, що можуть бути причетні до поширення російської дезінформації, а також для встановлення тематики новинних повідомлень та приналежності їх до наративів. За наративну сітку ми взяли раніше згадані у цьому дослідженні

наративи, розроблені дослідниками громадської організації «StopFake.org.» й опубліковані у статті Романюк В. і Чуранової О. «Антиєвропейські наративи через російсько-українську війну у світлі розвінчань StopFake.org.» [7]. Також ми аналізували новинні матеріали за встановленими нами наративами й тими, що були згадані іншими дослідниками в межах цієї роботи.

3.1 Загальні результати аналізу українських онлайн-медіа

У цьому підрозділі ми розповімо про досліджені українські онлайн-медіа, а також надамо перші результати нашого дослідження щодо наявності у новинних повідомленнях цих медіа ознак російської дезінформації.

Першим дослідженим медіа є «Труха Україна». Оскільки саме медіа не надає достовірної інформації про себе, а його структура власності й досі залишається непрозорою, єдиними доступними джерелами інформації для формування профілю цього медіа стають дослідження медіаспільноти. Розслідувачі «NGL.Media» встановили, що хоч засновником медіа прийнято вважати Максима Лавриненка, справжнім власником «Труха Україна» є Володимир Литвин. Канал у Telegram було створено в листопаді 2019 року під назвою «Тру Харьков», що розповідав про локальні новини, згодом назва каналу змінювалась і станом на зараз він називається «Труха Україна» [87]. Окрім цього, саме медіа має “регіональні філії” у вигляді каналів, що висвітлюють локальні новини або мають спеціальну тематику. Зокрема, йдеться про «Труха Київ» (590 тис. підписників), «Батальйон «Монако» (909 тис.) та інші. Власне основний канал, котрий ми аналізуємо у межах цього дослідження, «Труха Україна», станом на 28.05.2024 має 2,5 млн підписників. За даними сервісу TgStat, аудиторія медіа почала різко зростати після початку повномасштабного вторгнення РФ [88]. У 2023 році онлайн-медіа «Труха Україна» стало найпоширенішими Telegram

каналом звідки 15% опитаних респондентів дослідження USAID/Internews «Українські медіа, ставлення та довіра у 2023 р.» споживали новини [47].

Медіа «Труха Україна» неодноразово критикували представники медіаспільноти за поширення неправдивої інформації та російської дезінформації [89]. Також, на сторінці національного проєкту з медіаграмотності «Фільтр», створеного Міністерством культури та інформаційної політики України, говорять про «Труха Україна» як про «інформаційний смітник» та не радять довіряти цьому медіа через фейкову інформацію, рекламу, котрою канал себе зарекомендував та через розміщення маніпулятивної інформації, у тому числі за гроші [90].

Попри негативну репутацію і не якісну журналістику уряд України вдається до легітимізації цього медіа, зокрема у 2023 році його журналістів було запрошено на закриту зустріч журналістів в Офіс Президента України, що викликало обурення в медіаспільноті [91].

Варто також зазначити, що це медіа станом на 01.04.2024 не є зареєстрованим медіа у Реєстрі суб'єктів у сфері медіа Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення [92].

Для нашого кодування ми взяли 142 новинних повідомлень медіа «Труха Україна», що стосувались євроатлантичної інтеграції України. У процесі здійснення контент-аналізу новинних повідомлень ми помітили певні властивості, притаманні веденню стрічки цим медіа. Тут не позначається авторство повідомлень, не зазначається авторство зображень, крім випадків, коли ці зображення містять логотип медіа й дають нам підставу вважати це модифікованим зображенням. Самі новинні повідомлення дуже короткі, однак їх кількість й частотність публікацій висока, що змусило нас уважніше підійти до створення кодувальної вибірки й зосередитись на аналізі повідомлень, що стосуються теми нашого дослідження.

У роботі з джерелами у редакції (якщо така є) «Труха Україна» відсутній системний підхід, адже в повідомленнях може й не бути посилання на джерело

інформації. Варто зазначити, що «Труха Україна» діє виключно як онлайн-медіа (канал в Telegram) та не має сайтів, на відміну від інших двох медіа, що ми аналізуємо в межах цього дослідження, тож покликання, які містяться подекуди в новинах, ведуть на сторінки інших українських медіа, зокрема, дуже часто джерелом стає медіа «РБК Україна». Також, медіа не має жодних рубрик, тобто всі новини з'являються у стрічці у вигляді коротких або довгих повідомлень, інколи ці новини навіть не мають у собі всіх необхідних ознак написання новин та складаються з одного речення, що і є заголовком.

Окремою особливістю онлайн-медіа «Труха Україна» є двомовність. На одному каналі медіа в Telegram без будь-якої систематичності публікуються повідомлення українською та російською мовою. Водночас, станом на зараз, українська мова новинних повідомлень є домінуючою, навіть у проаналізованих повідомленнях у межах нашої вибірки.

Другим дослідженням у нашій роботі медіа є «УНІАН» (повна назва - «Українське Незалежне Інформаційне Агентство Новин»). Це медіа засноване 1993 року й входить до медіахолдингу «1+1 media» [93]. Станом на 01.04.2024 «УНІАН» є зареєстрованим медіа у Реєстрі суб'єктів у сфері медіа Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення [92]. На відміну від попереднього аналізованого медіа, «УНІАН» має представлення у соціальних мережах у додачу до новинного сайту, YouTube-каналу й телеканалу [94].

У 2022 році онлайн-медіа «УНІАН» через сайт використовували 10% респондентів дослідження USAID/Internews «Українські медіа, ставлення та довіра у 2022 р.», а також медіа «УНІАН» опинилось на другому місці з 12% респондентів, що використовують це медіа для отримання новин [95].

Для нашого дослідження ми додавали до вибірки новинні повідомлення з сайту медіа, що дало нам вибірку для кодування у розмірі 104 повідомлень.

Перш за все, говорячи про «УНІАН», варто зазначити, що сайт цього онлайн-медіа має усі класичні ознаки новинного сайту. У порівнянні з

аналізованими у цьому дослідженні іншими медіа, сайт є основним джерелом цього медіа. Новинні статті мають зазначення авторства, а зображення – джерела походження, навіть коли вдаються до їх модифікації. Сам новинний матеріал конкретної одиниці нашого дослідження подається у вигляді статті, що містить заголовок, також, здебільшого вказані джерела інформації, а сам текст статті має вбудований лінк на згадане джерело. Окрім цього, всі матеріали категоризуються за рубриками, про що свідчить слово або набір слів вгорі сторінки. У проаналізованих нами під час кодування новинних матеріалів є статті різних розмірів й форматів – короткі й розлогі новини, авторські рубрики, а також довгі матеріали. Трапляються також новини, що складаються лише із заголовка та публікації відео, розміщеного на YouTube каналі медіа.

Третім проаналізованим нами медіа є «Znaj.UA». Це онлайн-медіа, що існує з 2015 року й належить до медіахолдингу «Знай Медіа» [96]. «Znaj.UA», станом на 01.04.2024, не є зареєстрованим медіа у Реєстрі суб'єктів у сфері медіа Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення [92].

Дослідники громадської організації «Інститут масової інформації» у 2020 році, за результатами моніторингу українських онлайн-медіа на дотримання журналістських стандартів, розмістили «Znaj.UA» на останнє, 13 із 13 можливих, місце. Результати моніторингу зазначають, що лише 16% з усіх опублікованих матеріалів на сайті були написані без порушення журналістських стандартів, а у 75% матеріалів є оціночні судження. В ІМІ зазначають, що на «Znaj.UA» женуться за сенсаційністю матеріалів, а також використовують у якості експертів екстрасенсів та магів [97].

Інформація про структуру власності цього медіа не публічна. Водночас медіадослідники зазначають, що «Znaj.UA», наймовірніше, є підрозділом українського піар-агентства Pragmatico [98]. А в 2019 році Facebook видаляв сторінку цього медіа через «порушення правил спільноти». Це, зокрема, було пов'язано із накручуванням несправжніх підписників і написання коментарів ботами. Так само медіадослідники звернули увагу на коментар PR менеджерки

Facebook в Україні, котра сказала, що Pragmatico здійснювала чорний політичний піар за гроші, використовуючи при цьому сторінки «Znaj.UA» та іншого медіа з цієї медіагрупи – «Politeka.net» [99].

У вибірку для здійснення кодування потрапило 54 новинних повідомлення цього медіа, котрі безпосередньо стосувались тематики нашого дослідження. Зважаючи на не робочий пошук на веб-сайті медіа, ми проаналізували новинні повідомлення у його Telegram каналі. Під час контент-аналізу цих повідомлень ми звернули увагу на відсутність зазначень авторства новин та розміщення зображень без вказання їх походження. У порівнянні з «Труха Україна» ці повідомлення довшого змісту, їх частотність менша. Також, попри згадку джерела інформації, у новинах майже поодинокі випадки, коли є покликання на першоджерело, ба навіть немає покликань на сайт самого медіа.

3.2 Розподіл виявленої російської дезінформації за ключовими наративами

У цьому розділі ми вдаємось до визначення ключових наративів російської дезінформації у проаналізованих нами 299 новинних повідомлень трьох українських онлайн-медіа «Труха Україна» (142 повідомлення) , «УНІАН» (104 пов.) та «Znaj.UA» (54 пов.).

51 із 160 проаналізованих нами повідомлень, котрі стосувались висвітлення тем, пов'язаних з Європейським Союзом, містять ознаки російської дезінформації. Із розподілом на медіа маємо такий результат: «Труха Україна» - 18 пов., «УНІАН» - 17 пов., «Znaj.UA» - 16 пов.

Використовуючи пророблену наративну сітку дослідниками з організації StopFake.org, ми встановили таку чисельність повідомлень за наративами, що стосувались ЄС: 1) військова допомога Україні - 3 пов.; 2) ЄС контролює Україну

- 2 пов.; 3) ЄС хоче, щоб Україна програла війну - 3 пов.; 4) зниження західної підтримки - 16 пов.; 5) санкції ЄС - 5 пов.; 6) Україна не може бути в ЄС та НАТО - 16 пов; 7) українські біженці - 4 пов. Найменш продуктивним у висвітленні теми ЄС став виділений нами власний наратив про загрозу ядерної війни, хоча цей самий наратив буде більш активний у новинах, пов'язаних із НАТО.

У новинах про ЄС, де ми зафіксували наявність наративу про зниження західної підтримки України, здебільшого йдеться про проблеми з боку європейських партнерів у процесі надання підтримки Україні. Наприклад, це можна побачити у таких новинах: «Угорщина заблокувала черговий транш допомоги ЄС Україні в розмірі 500 млн євро, – RMF FM» (Труха Україна), «У Європі затягується процес закупівлі снарядів для ЗСУ, МЗС України обурено» (Znaj.UA) або «Війна закінчиться, якщо Захід перестане допомагати Україні, але є одне "але" - Боррель» (УНІАН). Джерелами повідомлень у цих новинах переважно є політики, експерти або ці повідомлення ретранслюються з інших медіа.

Наратив про неможливість вступу України до ЄС та НАТО став видимий у таких новинах, як «Украина отказалась следовать рекомендациями европейцев» («Труха Україна»), де йдеться про відмову скасування українським урядом закріплених цін на електроенергію, хоча варто зазначити, що це медіа тут покликається на інше медіа, де заголовок та зміст має інший характер. Певна частина повідомлень, що закріплені за цим наративом, пов'язані з рішенням прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана не підтримувати вступ України до ЄС, зокрема «Орбан: Україна знаходиться на відстані світлових років від ЄС, ми протистоїмо її членству» («УНІАН») або «Євросоюз не готовий до приєднання України — названо причини» (Znaj.UA).

Якщо здійснити розподіл повідомлень, пов'язаних із НАТО, то зі 138 проаналізованих у 57 з них ми встановили ознаки російської дезінформації. Найпродуктивнішим тут був наратив, що Україна не може бути в ЄС та НАТО, за результатом нашого аналізу ми встановили 22 повідомлення, що схилялись до цього наративу.

Серед прикладів таких новин можемо зазначити наступні: «Членство України в НАТО создает угрозы для безопасности рф» («Труха Україна»), «В случае победы на выборах я бы предложил путину сделку и обещание, что мы не возьмем Украину в НАТО, а также мы заморозили бы войну в нынешних линиях контроля» («Труха Україна»), «Словачина накладе вето на членство України в НАТО: Фіцо погрожує Третьою світовою війною» («УНІАН»). Ключовою підставою для реалізації цього наративу стає твердження політиків про загрози, що може принести приєднання України до НАТО, тут згадки про безпекові загрози для РФ, про третю світову, твердження про неготовність України до вступу в НАТО тощо.

Інші новини з наративами російської дезінформації стосувались 1) військової допомоги Україні - 11 повідомлень; 2) тверджень про ЄС або НАТО як агресорів - 10 пов.; 3) про відмову від вступу України в ЄС та НАТО - 2 пов.; 4) зниження західної підтримки - 2 пов.

У новинних повідомленнях з наративом щодо надання військової допомоги Україні йдеться, зокрема, про непотрібність цієї допомоги, адже Україна нібито й без того має програти Росії, а це твердження приводить нас до зауваженого раніше наративу про непереможність Росії. Наратив відтворювався у новинах, де джерелами інформації були радше політики чи експерти, зокрема, це можна прослідкувати у новинах за цими заголовками: «Орбан вважає, що "бідним українцям" на полі бою не перемогти, а вирішити все може договір рф та США — ЗМІ» («Znaj.UA») та «Фрагмент из передачи 1997 года: «Украина вступит в НАТО, и на неё тут же нападут войска рф» («Труха Україна»).

Серед виділених нами наративів про НАТО можемо зазначити наступні: 1) загроза ядерної війни - 2 повідомлення; 2) Росію не можна перемогти - 2 пов.; 3) України не існує як суверенної держави - 1 пов.; 4) вступ в НАТО в обмін на території - 2 пов. Четвертий наратив був особливо активний у кількох новинних статтях на кшталт «НАТО не виключає вступ України в обмін на відмову від

частини території: VG» («Znaj.UA») або «У НАТО допустили поступку Україною частини територій в обмін на членство в Альянсі» («УНІАН»).

Водночас варто зауважити, що у 192 із загальних 299 проаналізованих за результатами кодування повідомленнях, ми зафіксували суперечності з наративами російської дезінформації. Найбільш суперечливим наративом, застосованим до проаналізованих новин, виявився наратив, що Україна не може бути в ЄС та НАТО – він мав суперечності із проаналізованими 93 повідомленнями. Новини, що спростовують його стосуються безпосередньо процесів взаємодії України в процесі її євроатлантичної інтеграції й пов’язані з самітом НАТО, рішенням Європейської комісії про відкриття переговорів про вступ України в ЄС та інших. Це можна встановити у таких новинах «Ми хочемо, щоб Україна перемогла у війні, – база від Байдена» («Труха Україна»), «Вступ України в ЄС зміцнить, а не підірве безпеку Європи, - The Guardian» («УНІАН»), «Україні не потрібен дозвіл Москви для вступу в НАТО: у МЗС жорстко відповіли Угорщині» («УНІАН») та «Країни НАТО узгодили спільну позицію щодо інтеграції України до Альянсу, – Байден» («Труха Україна») та інших. Акторами, що висловлюється тут на підтримку членства України в ЄС та НАТО є як українські політики, так і західні лідери.

Наступним був наратив про зниження західної підтримки України, він був прямо суперечний із 43 повідомленнями, де згадувалось надання підтримки Україні, при чому йдеться як і про фінансову, так і військову підтримку. Наратив про військову допомогу Україні отримав опір у 28 проаналізованих повідомленнях.

Наведені у цьому підрозділі підсумки дають нам змогу сказати, що ознаки російської дезінформації наявні у обраних нами медіа, але вони не є домінуючими у кількісних показниках. Водночас, значна кількість проаналізованих повідомлень, що суперечили наративам російської дезінформації свідчить про все ж якість медіаконтенту, що виготовляється проаналізованими медіа, навіть не зважаючи на невідповідність, усіх без винятку, медіа журналістським стандартам.

3.3 Виявлені проблеми в контенті проаналізованих українських онлайн-медіа

У цьому підрозділі ми висвітлимо ключові виявлені проблеми в контенті проаналізованих нами в межах цього дослідження українських медіа. Кодувальний аналіз 299 новинних повідомлень за 2023 рік у таких медіа як «Труха Україна», «УНІАН» та «Znaj.UA» дав нам підстави вважати, чому ці медіа почасти не відповідають журналістським стандартам. Водночас проведення нами аналізу цих медіа важливий, адже вони є діючими українськими онлайн-медіа, що транслюють інформацію своїй аудиторії, особливо коли йдеться про перші два з них.

Новинні повідомлення у Telegram каналі медіа «Труха Україна» запам'ятовуються наявністю прихованої і ніяк не маркованої реклами. Вона здебільшого стосується діяльності Фонду Ріната Ахметова, але потрапила до нашої вибірки через відповідність критеріям аналізу. Зокрема, йдеться про такі новини «1000 машин від «Сталевого фронту» Ахметова вже передали на фронт» («Труха Україна»), «Метінвест розробляє план скорочення викидів на українських заводах: його впроваджують попри війну» («Труха Україна»), ««Сталевий фронт» Ахметова передав розвідникам найчутливіші тепловізійні приціли» («Труха Україна») та «Такі є тільки у НАТО і України: бійці ГУР отримали тепловізійні приціли Brolis» («Труха Україна»). Беручи до уваги останню новину, то йдеться знову про приховану рекламу, але із відповідним емоційним маркуванням, що згадує ЄС та НАТО.

У ході здійснення нами контент-аналізу обраних українських онлайн-медіа ми також звернули увагу на використання маніпулятивних заголовків, що можуть бути інструментом поширення російської пропаганди. На підтвердження нашої знахідки, звернімо увагу лише на кілька таких заголовків з проаналізованих новин:

«Гончаренко видав базу на самміте НАТО в Вільнюсе» («Труха Україна») та «путин передположив развал рф» («Труха Україна»). Тут наявні ознаки клікбейту, маніпулятивної подачі інформації, а також не виконується правило повнити передачі інформації. Особливо, коли ми говоримо про новинні повідомлення у Telegram каналі медіа «Труха Україна», то тут часто з'являються короткі твердження без покликань на джерела.

Відкриттям здійсненого контент-аналізу стрічки медіа «Труха Україна» стало використання хибного балансу думок у новинних повідомленнях, що мають інформацію про актуальну подію. Ці повідомлення мають заголовок, на кшталт «Саміт Україна-ЄС» або ж «Зернова блокада?» і далі містять перелік із кількох коментарів, що подаються читачам для ознайомлення. Йдеться про коментарі народних депутатів України, експертів тощо. Цікавою закономірністю такої подачі стала спроба навести думку депутатів із усіх наявних у Верховній Раді фракцій. Так, у кожному повідомленні зустрічаються імена народних депутатів з числа партій «Слуга народу», «Європейська солідарність» та «Голос». Водночас, слід зазначити, що ці коментарі просто даються один за одним після заголовку, без пояснень, з якою метою обрано саме цих спікерів, а також з відсутністю покликань на самі ці коментарі депутатів та експертів. Ми спостерігаємо також активну згадуваність у таких публікаціях думок військовослужбовця ЗСУ, громадського діяча, Євгена Карася. Такий підхід до подачі інформації дає видимість балансу думок та дає підстави вважати, що автори новини розміщують коментарі одних і тих самих акторів не просто так.

Також ми звернули увагу на численну згадуваність народного депутата фракції «Європейська солідарність» Олексія Гончаренка у стрічці медіа «Труха Україна» та «УНІАН». Ці згадки є особливо помітними, адже новинні повідомлення подаються з такої оптики, наприклад, «Ніякого НАТО для України не буде, Блінкен сказав європейцям перестати говорити з Україною про альянс, – нардеп Гончаренко з посиланням на джерела» («Труха Україна»). У цій новині є ознаки російської дезінформації і в нашому аналізі й поділу новинних

повідомлень, ми віднесли її до наративу про неможливість вступу України в ЄС та НАТО.

Завершуючи контент-аналіз медіа «Труха Україна», ми також звернули увагу на активну присутність у коментуванні радника керівника Офісу Президента України Михайла Подоляка. Зважаючи на відсутність у Реєстрі суб'єктів у сфері медіа Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення, не прозорість системи власності й фінансування цього медіа, можна припустити, що влада здійснює легітимізацію таким чином онлайн-медіа «Труха Україна». Адже, крім наявності коментарів Михайла Подоляка у підбірках, у цьому медіа також присутні регулярні публікації відео під назвами «Ексклюзив з Подоляком». Це може свідчити лише про вигідність Офісу Президента України здійснювати комунікацію у такий спосіб через медіа, що має достатньо критики з боку медіаспільноти, а також не є тим, що відповідає журналістським стандартам.

Окремо в межах нашого дослідження слід згадати наявність відокремленої рубрики в медіа «УНІАН» під назвою «Русській мір», що має за мету розвінчувати російську дезінформацію. Варто зазначити, що відповідні новини потрапляли в нашу вибірку. Особливістю подачі в них є використання належної лексики та джерел, щоб дати розуміння читачу, що перед ним новина, що містить російську дезінформацію і на нашу думку, це гарний спосіб, коли медіа самі долучаються до популяризації медіаграмотності серед своїх ж читачів.

Наостанок згадаємо феномен, що наявний виключно в медіа «Труха Україна». У межах нашого кодувального аналізу до вибірки потрапили повідомлення, що вирізняються з новинної стрічки своїм змістом. Наприклад, ось таке: «досить дивно бачити зараз під час саміту багато критики на адресу нашого президента». При цьому не зрозуміло, хто саме в такий спосіб звертається до читачів.

Ми описали виявлені в межах нашого дослідження проблеми з наданням інформації у трьох проаналізованих у межах кодувального аналізу медіа «Труха

Україна», «УНІАН» та «Znaj.UA». Викладені вище проблеми дають підстави сформулювати гіпотезу про активність використання згаданих прийомів у медіа із низькою якістю контенту й не відповідності ключовим журналістським стандартам з метою поширення неправдивої інформації, та інформації із ознаками російської дезінформації.

У третьому розділі дослідження, що також є фінальним розділом нашої роботи, ми продемонстрували результати проробленого нами аналізу російської дезінформації в українських онлайн-медіа на предмет наявності новинних повідомлень із ознаками російської дезінформації. З метою всебічного аналізу обраних медіа, ми навели факти, що стосуються діяльності кожного з трьох аналізованих медіа, включаючи історичні відомості, дані щодо реєстрацій та думку професійної медіаспільноти. Крім цього, підходячи до наведення основних результатів нашого кодувального аналізу, ми навели ключові особливості кожного медіа з метою окреслення формату подачі інформації з усіма ключовими особливостями.

Перейшовши до наведення результатів практичної частини нашого дослідження, ми навели аналіз проведеного контент аналізу нашої вибірки 299 повідомлень трьох обраних українських медіа за 2023 рік на наявність у повідомленнях цих медіа ознак російської дезінформації. У процесі кодування була встановлена поширеність ключових наративів російської дезінформації, а також виведені власні наративи, що зустрілись в процесі аналізу. Окремо варто згадати, що велика частина з проаналізованих повідомлень суперечила виведеним дослідниками російської дезінформації наративам.

В останню чергу, варто зазначити про виявлені проблеми в контенті проаналізованих медіа. Під час контент-аналізу обраних онлайн-медіа встановлено поширені за кожним згаданим медіа особливості подачі інформації,

що суперечать ключовим підходом до якісних стандартів роботи журналістів. Йдеться про приховану рекламу, неповноту або емоційність подачі інформації, маніпулятивні заголовки, недостатній баланс думок або його видимість тощо.

ВИСНОВКИ

У теоретичній складовій нашого дослідження завдяки проаналізованим дослідженням ми змогли встановити відмінності між ключовими термінами, що мають стосунок до аналізу російської дезінформації. Так ми встановили, що всі терміни – «дезінформація», «пропаганда» та «місінформація» однаково пов'язані з поширенням інформації, однак мають ключові відмінності. Зокрема, пропаганда включає в себе як і правдиву інформацію, так і ні, а її головною метою є переконати людину в чомусь, нав'язати певні погляди чи мотивувати робити певні дії, то дезінформація та місінформація працюють з неправдивою інформацією. Дослідники чітко розмежовують і наводять нам пояснення, що в разі, якщо йдеться про дезінформацію, вона поширюється з метою завдати шкоди чи досягти цілей політиками, бізнесами та урядами іноземних держав. Натомість, коли говорять про місінформацію, мають на увазі ненавмисні помилки у інформації, які трапились несвідомо та без мети нашкодити людині.

Крім того, ми встановлено зв'язки між специфікою здійснення Росією заходів з поширення дезінформації із історичною практикою діяльності КДБ СРСР і його «активних заходів». Зокрема, це проявляється у визначенні мети російської дезінформації – її впливу на зміну думки громадськості, впливу на суспільно-політичні процеси тощо. Також, аналізуючи український досвід боротьби з російською дезінформацією, науковці зазначають про відмінність українських практик комунікацій і протидії дезінформаційним повідомленням від європейських, котрі спрямовані більшою мірою на стратегічні рішення. Водночас, аналізуючи досвід України та Литви у протидії дезінформації, слід зазначити важливість активності громадськості для вироблення достатнього рівня медіаграмотності й спротиву російській дезінформації.

У межах цього дослідження також був здійснений аналіз українського медіаландшафту після 24 лютого 2022 року. Це дозволило нам визначити низку

обмежень, що були накладені на свободу слова та функціонування медіа. Зокрема, зростання частки соціальних мереж серед ключових способів отримання інформації, а особливо Telegram, де популярність здобувають анонімні канали, котрі функціонують без інструментів впливу й забезпечення прозорості платформи. Це стає причиною поширення дезінформації та відсутності правил модерації контенту. На це також повпливало запровадження телерадіомарафону «Єдині новини», рейтинг довіри до якого спадає щомісяця, та до якого наявні перестороги до його якості роботи. Проаналізований нами медіаландшафт дає підстави вважати, що повномасштабна російсько-українська війна вплинула на якість контенту українських медіа, а також призвела до вагомих змін у медіаспоживанні українців, що сприяє поширенню дезінформації російського походження.

У межах цього дослідження нам вдалося проаналізувати підходи до визначення «нарративу» та основних ознак «теорії нарративної парадигми». Вивіши спільне значення з проаналізованої літератури, ми дійшли висновку, що нарративом є історії, котрі розповідають про певну подію для розв'язку якоїсь проблеми. У контексті дослідження нами дезінформації, ці історії можуть мати як і неправдиві обставити у змісті, так і загальний намір нарративу нашкодити споживачу. Окрім цього, нами здійснено аналіз, хто з українських дослідників аналізує нарративи російської дезінформації, а також встановлено, що від 2014 року дослідники виділяють свої сітки нарративів російської дезінформації про Україну в контексті російсько-української війни та євроатлантичної інтеграції України.

Проаналізовані теми новинних повідомлень про Україну та євроатлантичну інтеграцію України у російських медіа демонструють особливий інтерес російської влади до цих тем у контексті просування інтересів РФ у веденні повномасштабної російсько-української війни, де медіа слугують інструментами для здійснення інформаційних операцій та, як наслідок, впливу на суспільну думку. Серед усіх проаналізованих можна виділити, зокрема, такі нарративи, які спрямовані на підрив військової та гуманітарної допомоги від країн ЄС та

Сполучених Штатів Америки, на розпалення внутрішніх конфліктів в Україні, наративи щодо залежності Заходу від РФ та недовіра до санкцій щодо Росії, спроби легітимізувати в не російського суспільства збройного вторгнення на територію України тощо.

Окрім того, нами проаналізовано актуальні методологічні підходи в аналізі російської дезінформації. Серед загальнонаукових методів ми виділили такі методи, як опис, синтез інформації, її узагальнення та специфікація. Дослідники російської інформації вдаються також до якісно-кількісного методу контент-аналізу, а особливо – до наративного методу, що дозволяє провести систематизацію і узагальнення досліджуваного.

У практичній складовій нашого дослідження ми продемонстрували результати проробленого нами аналізу російської дезінформації в українських онлайн-медіа на предмет наявності новинних повідомлень із ознаками російської дезінформації. З метою всебічного аналізу обраних медіа, ми навели факти, що стосуються діяльності кожного з трьох аналізованих медіа, включаючи історичні відомості, дані щодо реєстрацій та думку професійної медіаспільноти. Крім цього підходячи до наведення основних результатів нашого кодувального аналізу ми навели ключові особливості кожного медіа з метою окреслення формату подачі інформації з усіма ключовими особливостями.

Перейшовши до наведення результатів практичної частини нашого дослідження ми навели аналіз проведеного контент аналізу нашої вибірки 299 повідомлень трьох обраних українських медіа за 2023 рік на наявність у повідомленнях цих медіа ознак російської дезінформації. У процесі кодування була встановлена поширеність ключових наративів російської дезінформації, а також виведені власні наративи, що зустрілись в процесі аналізу. Окремо варто згадати, що велика частина з проаналізованих повідомлень суперечила виведеним дослідниками російської дезінформації наративам.

В останню чергу варто зазначити про виявлені проблеми в контенті проаналізованих медіа. Під час контент-аналізу обраних онлайн-медіа встановлено поширені за кожним згаданим медіа особливості подачі інформації, що суперечать ключовим підходом до якісних стандартів роботи журналістів. Йдеться про приховану рекламу, неповноту або емоційність подачі інформації, маніпулятивні заголовки, недостатній баланс думок або його відсутність тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Опитування: Абсолютна більшість українців вірить у перемогу над Росією, підтримують членство в ЄС та НАТО. Опитування Міжнародного республіканського інституту (IRI). URL: <https://iri.org.ua/survey/opytuvannya-absolyutna-bilshist-ukrayintsiv-viryt-u-peremohu-nad-rosiyeyu-pidtrymuyut> (дата звернення: 28.05.2024).

2. Garth S. Jowett, Victoria O'Donnell. Propaganda & persuasion - difference (Chapter 1). 2005. URL: [https://www.ffri.hr/~ibrdar/komunikacija/seminari/Propaganda%20&%20persuasion%20-%20difference%20\(Chapter1\).pdf](https://www.ffri.hr/~ibrdar/komunikacija/seminari/Propaganda%20&%20persuasion%20-%20difference%20(Chapter1).pdf) (дата звернення: 28.05.2024).

3. Richard H. Shultz and Roy Godson. Dezinformatsia: Active Measures in Soviet Strategy. New York. 1986. URL: <https://archive.org/details/dezinformatsiaac0000shul/page/36/mode/2up> (дата звернення: 28.05.2024).

4. W. Lance Bennett and Steven Livingston. The disinformation order: Disruptive communication and the decline of democratic institutions. 2018. DOI: <https://doi.org/10.1177/0267323118760317>.

5. Don Fallis. What Is Disinformation?. LIBRARY TRENDS, Vol. 63, No. 3, 2015 ("Exploring Philosophies of Information," edited by Ken Herold), pp. 401–426. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/158312946.pdf> (дата звернення: 28.05.2024).

6. DAVID M. J. LAZER and others. The science of fake news. Addressing fake news requires a multidisciplinary effort. 2018. URL: <https://www.science.org/doi/10.1126/science.aao2998> (дата звернення: 28.05.2024).

7. Olena Churanova & Viktoriia Romaniuk. Anti-EU narratives through the Russian-Ukrainian war in the light of StopFake.org's debunks. DISINFORMATION AND FACT-CHECKING IN CONTEMPORARY SOCIETY. 2023. URL:

<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9be8e1d9-f8b1-46b2-904f-910440bed527/content> (дата звернення: 28.05.2024).

8. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS. Brussels. 26.04.2018. COM(2018) 236 final. EUROPEAN COMMISSION. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0236#document1> (дата звернення: 28.05.2024).

9. МЕТОДОЛОГІЯ МОНІТОРИНГУ ФЕЙКІВ ТА РОСІЙСЬКОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ОНЛАЙН-МЕДІА. Методологія досліджень IMI. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/metodolohiia-monitorynhu-feykiv-ta-rosiys-koi-dezinformatsii-v-ukrains-kykh-onlayn-media-i28321> (дата звернення: 28.05.2024).

10. Поліна Куліш. Що таке дезінформація і як вона на нас впливає?. Гвара Медіа. Тексти. 02 Лютого 2023. URL: <https://gwaramedia.com/shho-take-dezinformacziya-i-yak-vona-na-nas-vplivaie/> (дата звернення: 28.05.2024).

11. Центр протидії дезінформації. Посібник з протидії дезінформації розроблено працівниками Центру протидії дезінформації робочого органу Ради національної безпеки і оборони України за підтримки Консультативної місії Європейського Союзу в Україні. Анонси. 24 травня 2023. URL: <https://cpd.gov.ua/announcement/posibnyk-z-protydiyi-dezinformacziyi/> (дата звернення: 28.05.2024).

12. Edson Tandoc. Defining “Fake News”: A typology of scholarly definitions. 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/319383049_Defining_Fake_News_A_typology_of_scholarly_definitions (дата звернення: 28.05.2024).

13. Irina Khaldarova, Mervi Pantti. Fake News: The narrative battle over the Ukrainian conflict. 2016. URL: <https://researchportal.helsinki.fi/en/publications/fake-news-the-narrative-battle-over-the-ukrainian-conflict> (дата звернення: 28.05.2024).
14. Daniel Chandler and Rod Munday. A Dictionary of Media and Communication. Oxford University Press. 2020. URL: <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780198841838.001.0001/acref-9780198841838-e-2171> (дата звернення: 28.05.2024).
15. Martin, J., Definition of propaganda in “International Propaganda: Its Legal and Diplomatic Control”. University of Minnesota Press, 1958, p. 10.
16. Bernays, Edward. Propaganda. New York: Liveright (1928). URL: <http://www.historyisaweapon.org/defcon1/bernprop.html> (дата звернення: 28.05.2024).
17. Lasswell, H. D. (1927). The theory of political propaganda. American Political Science Review, 21. URL: <https://web.archive.org/web/20120412225226id/http://ics-www.leeds.ac.uk:80/papers/pmt/exhibits/2941/Lasswell.pdf> (дата звернення: 28.05.2024).
18. Propaganda and Freedom of the Media. Non-paper of the OSCE Office of the Representative on Freedom of the Media. Vienna, 2015. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/b/3/203926.pdf> (дата звернення: 28.05.2024).
19. Altay, S., Berriche, M., Heuer, H., Farkas, J., & Rathje, S. (2023, July 27). A survey of expert views on misinformation: Definitions, determinants, solutions, and future of the field. Harvard. URL: <https://misinforeview.hks.harvard.edu/article/a-survey-of-expert-views-on-misinformation-definitions-determinants-solutions-and-future-of-the-field/> (дата звернення: 28.05.2024).
20. Viktoriia Romaniuk, Yevhen Fedchenko & Ruslan Deynychenko. Chapter 8. Recommendations on strengthening the capacity of fact-checkers to combat

disinformation. DISINFORMATION AND FACT-CHECKING IN CONTEMPORARY SOCIETY. 2023. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9be8e1d9-f8b1-46b2-904f-910440bed527/content> (дата звернення: 28.05.2024).

21. James Pamment. RESIST 2: Counter-disinformation toolkit overview. Government Communication Service. 2021. URL: <https://gcs.civilservice.gov.uk/wp-content/uploads/2021/11/RESIST-2-counter-disinformation-toolkit.pdf> (дата звернення: 28.05.2024).

22. ЦПД пояснює термін «місінформація». Центр протидії дезінформації. Глосарій. 21.04.2022. URL: <https://cpd.gov.ua/glossary/terms/czentr-protydiyi-dezinformacziyi-pry-rnb-32/> (дата звернення: 28.05.2024).

23. Мирослава Маркова, Кирило Перевошиков. Біолабораторії та провокації з використанням зброї масового ураження: огляд наративів про охорону здоров'я. Випуск №1. Вокс Україна. 21.06.2022. URL: <https://voxukraine.org/orglyad-naratyviv-pro-suspilne-zdorovja-vypusk-1> (дата звернення: 28.05.2024).

24. Johan Farkas and Sabina Schousboe. Facts, values, and the epistemic authority of journalism: How journalists use and define the terms fake news, junk news, misinformation, and disinformation. Apr 20, 2024. URL: <https://sciendo.com/article/10.2478/nor-2024-0016> (дата звернення: 28.05.2024).

25. Горбик Р., Дуцик Д., Шалайський С. Ефективність протидії російській дезінформації в Україні в умовах повномасштабної війни. Аналітичний звіт. – ГО «Український інститут медіа та комунікації», 2023. – 66 с.

26. Aiden Hoyle & Josef Šlerka. Cause for concern: The continuing success and impact of Kremlin disinformation campaigns. 2024. URL: <https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2024/03/20240306-Hybrid-CoE->

[Working-Paper-29-The-impact-of-Kremlin-disinformation-WEB.pdf](#) (дата звернення: 28.05.2024).

27. Elina Treyger, Joe Cheravitch, Raphael S. Cohen. Russian Disinformation Efforts on Social Media. Jun 7, 2022. URL: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR4373z2.html (дата звернення: 28.05.2024).

28. Center for Strategic & International Studies. Countering Russian Disinformation. Blog Post. September 23, 2020. URL: <https://www.csis.org/blogs/post-soviet-post/countering-russian-disinformation> (дата звернення: 28.05.2024).

29. Shelby Grossman. Seven tips for spotting disinformation related to the Russia-Ukraine conflict. March 3rd, 2022. URL: <https://news.stanford.edu/stories/2022/03/seven-tips-spotting-disinformation-russia-ukraine-war> (дата звернення: 28.05.2024).

30. ANDREW WEISBURD, CLINT WATTS, AND JM BERGER. TROLLING FOR TRUMP: HOW RUSSIA IS TRYING TO DESTROY OUR DEMOCRACY. COMMENTARY. NOVEMBER 6, 2016. URL: <https://warontherocks.com/2016/11/trolling-for-trump-how-russia-is-trying-to-destroy-our-democracy/> (дата звернення: 28.05.2024).

31. FACEBOOK. Threat Report The State of Influence Operations 2017-2020. 2021. URL: <https://about.fb.com/wp-content/uploads/2021/05/IO-Threat-Report-May-20-2021.pdf> (дата звернення: 28.05.2024).

32. Todd C. Helmus, Elizabeth Bodine-Baron, Andrew Radin and others. Russian Social Media Influence. Understanding Russian Propaganda in Eastern Europe. 2018. URL: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR2237.html (дата звернення: 28.05.2024).

33. Jakub Kalenský & Roman Osadchuk. How Ukraine fights Russian disinformation: Beehive vs mammoth. 2024. URL: <https://www.hybridcoe.fi/wp->

[content/uploads/2024/01/20240124-Hybrid-CoE-Research-Report-11-How-UKR-fights-RUS-disinfo-WEB.pdf](https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2024/01/20240124-Hybrid-CoE-Research-Report-11-How-UKR-fights-RUS-disinfo-WEB.pdf) (дата звернення: 28.05.2024).

34. Todd C. Helmus, Marta Kepe. A Compendium of Recommendations for Countering Russian and Other State-Sponsored Propaganda. 2021. URL: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA894-1.html (дата звернення: 28.05.2024).

35. Splidsboel Hansen, Flemming (2017) : Russian hybrid warfare: A study of disinformation, DIIS Report, No. 2017:06, ISBN 978-87-7605-880-7, Danish Institute for International Studies (DIIS), Copenhagen.

36. European Commission. Study on media literacy and online empowerment issues raised by algorithm-driven media services. Luxembourg. Publications Office of the European Union. 2019. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a9101f97-f940-11e9-8c1f-01aa75ed71a1/language-en> (дата звернення: 28.05.2024).

37. VYTAUTAS KERŠANSKAS. Deterring disinformation? Lessons from Lithuania's countermeasures since 2014. Hybrid CoE Paper . 2021. URL: https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2021/04/20210427_Hybrid-CoE-Paper-6_Deterring_disinformation_WEB.pdf (дата звернення: 28.05.2024)

38. Mandić J., Klarić D. Case Study of the Russian Disinformation Campaign During the War in Ukraine – Propaganda Narratives, Goals and Impacts. National security and the future. 2023. Т. 24, № 2. С. 97–139.

39. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

40. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 28.05.2024)

41. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (зі змінами та доповненнями) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 28.05.2024)

42. Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками медіа на час дії правового режиму воєнного стану: НАКАЗ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ від 03.03.2022 №73. Сайт МО України. URL: https://www.mil.gov.ua/content/files/nakaz73_zi_zminamu_2024.pdf (дата звернення: 28.05.2024)

43. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII (втратив чинність). Редакція від 31.03.2023 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text> (дата звернення: 28.05.2024)

44. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. Редакція від 19.02.2022 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/ed20220219#Text> (дата звернення: 28.05.2024)

45. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 28.05.2024)

46. АКАДЕМІЯ СУСПІЛЬНОГО МОВЛЕННЯ, Посольство Німеччини в Україні, Центр демократії та верховенства права і інші. ГАЙД ЗАКОНОМ “ПРО МЕДІА”. 2023. URL: https://nbuviap.gov.ua/images/e_biblioteka/informacijni_resursi/Zakon-Pro-Media.pdf (дата звернення: 28.05.2024).

47. USAID, Internews. Українські медіа, ставлення та довіра у 2023 р.. Опитування USAID-Internews щодо споживання медіа. Листопад 2023. URL:

<https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/Ukrainski-media-stavlennia-ta-dovira-2023r.pdf> (дата звернення: 28.05.2024).

48. Інститут когнітивного моделювання. Інформаційний телеграм-канал «Ukraine NOW». Портфоліо. 2024. URL: <https://www.cognitive.com.ua/uk/portfolio/ukraine-now-2/> (дата звернення: 28.05.2024).

49. ГО УІМК. «Як функціонують та завойовують аудиторію телеграм-канали-мільйонники» – результати дослідження УІМК. 26.02.2023. URL: <https://www.jta.com.ua/news-and-reports/yak-funktsionuiut-ta-zavoyovuiut-audytoriiu-telehram-kanaly-milyonnyky-rezultaty-doslidzhennia-uimk/> (дата звернення: 28.05.2024).

50. Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану: Рішення РНБО України від 18 березня 2022 року // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-22> (дата звернення: 28.05.2024).

51. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 року № 183/98-ВР // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр> (дата звернення: 28.05.2024).

52. ГО «Детектор медіа». Індекс медіаграмотності українців 2020–2023 (четверта хвиля). 2024. URL: <https://detector.media/infospace/article/225738/2024-04-22-indeks-mediagramotnosti-ukraintsiv-20202023-chetverta-khvylya/> (дата звернення: 28.05.2024).

53. Київський міжнародний інститут соціології. ДОВІРА ТЕЛЕМАРАФОНУ «ЄДИНІ НОВИНИ». Прес-реліз. 19.02.2024. URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1369&page=1> (дата звернення: 28.05.2024).

54. Катерина Коберник для Бабель. «Суспільне» виходить з телемарафону, але не зовсім. Велика історія конфлікту в новинах, які називають єдиними. Тексти. 07.05.2024. URL: <https://babel.ua/texts/106818-suspilne-vihodit-z-telemarafonu-ale-ne-zovsim-velika-istoriya-konfliktu-v-novinah-yaki-nazivayut-yedinimi> (дата звернення: 28.05.2024).

55. Катерина Дячук. КАРАНДЄЄВ: ТЕЛЕКАНАЛИ РОЗГЛЯДАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ЗМІНИ ФОРМАТУ МАРАФОНУ "ЄДИНІ НОВИНИ". Інститут масової інформації. 02.01.2024. URL: <https://imi.org.ua/news/karandyeyev-telekanaly-rozglyadayut-mozhlyvist-zminy-formatu-marafonu-yedyni-novyny-i58161> (дата звернення: 28.05.2024).

56. Reporters without borders. Ukraine: RSF calls on government to put an end to telemarathon. News. 06/02/2024. URL: <https://rsf.org/en/ukraine-rsf-calls-government-put-end-telemarathon> (дата звернення: 28.05.2024).

57. Вікторія Олійник, «Чесно». А що думаєте про телемарафон ви? (оновлено). Детектор медіа. Інфопростір. 08.01.2024. URL: <https://detector.media/infospace/article/221466/2024-01-08-a-shcho-dumaiete-pro-telemarafon-vy-onovleno/> (дата звернення: 28.05.2024).

58. Прес-служба Апарату ВР України. Спікер Українського Парламенту Руслан Стефанчук підписав Розпорядження про допуск журналістів до Верховної Ради України в умовах дії воєнного стану. 08.05.2024. URL: https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/249274.html?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTA_AAR2NPiHJ-jhQkv1-vK26FIVZWl2sbJjOa8cndYI-xy-PaLLX2Q-3JIle7ow_aem_ARt87IU5ZDj-n7YnSm6RKgufK8rtE23yrDGM4JzuA8O_uqg1VEx1t8XuoLhNIH9FJLOEXVMAp0EZaCK4_mi7jjKg (дата звернення: 28.05.2024).

59. Media Development Foundation. СТАН УКРАЇНСЬКИХ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА 2024 РОКУ. 2024. URL:

<https://research.mediadevelopmentfoundation.org/index.html#intro> (дата звернення: 28.05.2024).

60. Reporters without borders. Добрі новини: в Україні через десять років після Євромайдану медіаландшафт став більш різноманітним і прозорим. 2023. URL: <https://rsf.org/sites/default/files/medias/file/2023/11/> (дата звернення: 28.05.2024).

61. Національна спілка журналістів України. Список журналістів, які загинули від початку повномасштабної російської агресії (оновлено). 08.05.2024. URL: <https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pry-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/> (дата звернення: 28.05.2024).

62. Reporters without borders. Ukraine. EUROPE - CENTRAL ASIA. 2024. URL: <https://rsf.org/en/country/ukraine> (дата звернення: 28.05.2024).

63. H. Porter Abbott. The Cambridge Introduction to Narrative. 2nd edition. 2014. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511816932>

64. Genette, Gérard. Figures of literary discourse. 1982. URL: <https://archive.org/details/figuresofliterar0000gene/page/126/mode/2up> (дата звернення: 28.05.2024).

65. DAVID HERMAN (edited by). THE CAMBRIDGE COMPANION TO NARRATIVE. 2007. URL: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/8017236/mod_resource/content/1/The%20Cambridge%20Narrative.pdf (дата звернення: 28.05.2024).

66. Douglas Wilbur. Employing Junk News to Drive a Propaganda Narrative. 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/365744900_Employing_Junk_News_to_Drive_a_Propaganda_Narrative (дата звернення: 28.05.2024).

67. Kurt Braddock, James Price Dillard. Meta-analytic evidence for the persuasive effect of narratives on beliefs, attitudes, intentions, and behaviors. 2015.

URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03637751.2015.1128555> (дата звернення: 28.05.2024).

68. Walter R. Fisher. Clarifying the narrative paradigm. 2009. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03637758909390249> (дата звернення: 28.05.2024).

69. Walter R. Fisher. Narration as a human communication paradigm: The case of public moral argument. 2009. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03637758409390180> (дата звернення: 28.05.2024).

70. Євген Федченко. Основні наративи дезінформації, які формують війну та її вплив на кінетичну війну. УКРАЇНСЬКІ МЕДІА В УМОВАХ ВІЙНИ. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/11754450-31bb-47dc-8bbf-a6f5541857a1/content> (дата звернення: 28.05.2024).

71. Analytical publication. Words and Wars: Ukraine facing Kremlin propaganda. – К.: KIC, 2017. – 124 p.

72. Salome Samadashvili. Muzzling the Bear. Strategic Defence for Russia's Undeclared Information War on Europe. 2015. URL: https://web.archive.org/web/20151123203544/http://www.martenscentre.eu/sites/default/files/publication-files/information-warfare-europe-defence-russia_0.pdf (дата звернення: 28.05.2024).

73. Академія української преси. Fake is... вірити, що російська армія непереможна. 18.09.2023. URL: <https://www.aup.com.ua/news/fake-is-viriti-shho-rosiyska-armiya-neperem/> (дата звернення: 28.05.2024).

74. Бушковська Наталія. ПРАВДА та МІФИ про погрози росії про можливе застосування ядерної зброї. Без брехні. 29.04.2022. URL: <https://without-lie.info/factcheck/pravda-ta-mify-pro-pohrozy-rosii-pro-mozhlyve-zastosuvannia-iaernoizbroi/> (дата звернення: 28.05.2024).

75. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. Як світ бореться із кремлівським медіа RT та його пропагандою. Укрінформ. 22.12.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3639259-ak-svit-boretsa-iz-kremlivskim-media-rt-ta-jogo-propagandou.html> (дата звернення: 28.05.2024).

76. Європейська комісія. Україна: санкції проти підтримуваних Кремлем ЗМІ Russia Today і Sputnik. Прес-реліз. 2 березня 2022 р. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/uk/ip_22_1490 (дата звернення: 28.05.2024).

77. Gjeraqina Tuhina. Two Years Into EU Ban, Russia's RT And Sputnik Are Still Accessible Across The EU. FEATURES. RFE/RL. February 03, 2024. URL: <https://www.rferl.org/a/russia-rt-sputnik-eu-access-bans-propaganda-ukraine-war/32803929.html> (дата звернення: 28.05.2024).

78. Karpchuk, Nataliia; Yuskiv, Bohdan. Dominating Concepts of Russian Federation Propaganda Against Ukraine (Content and Collocation Analyses of Russia Today). Politologija, vol. 102, núm. 2, 2021. URL: <https://www.redalyc.org/journal/6948/694874076004/694874076004.pdf> (дата звернення: 28.05.2024).

79. CNA. Russian Media Analysis. Issue 12 | March 25, 2022. URL: <https://www.cna.org/Newsletters/Russian%20Media%20Analysis/Russian-Media-Analysis-Issue-12.pdf> (дата звернення: 28.05.2024).

80. Digital Forensic Research Lab. Undermining Ukraine: How Russia widened its global information war in 2023. Report. February 29, 2024. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/undermining-ukraine-how-russia-widened-its-global-information-war-in-2023/#all-chapters> (дата звернення: 28.05.2024).

81. Mattia Massoletti. “Special military operation”, “Nazis” and “at war with NATO”: Russian state media framing of the Ukraine war. COMMENTARY. 15 Mar

2024. URL: <https://www.ispionline.it/en/publication/special-military-operation-nazis-and-at-war-with-nato-russian-state-media-framing-of-the-ukraine-war-166668> (дата звернення: 28.05.2024).

82. Paul Goode. How Russian Television Normalizes the War. 14 July 2023. URL: <https://ridl.io/how-russian-television-normalizes-the-war/> (дата звернення: 28.05.2024).

83. Salaverría, Ramón; Cardoso, Gustavo (2023). "Future of disinformation studies: emerging research fields". Profesional de la información. URL: <https://revista.profesionaldelainformacion.com/index.php/EPI/article/view/87499/63513> (дата звернення: 28.05.2024).

84. Марценюк Максим Станіславович, Козачок Валерій Анатолійович, Богданов Олександр Михайлович, Бржевська Зореслава Михайлівна. АНАЛІЗ МЕТОДІВ ВИЯВЛЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЗА ДОПОМОГОЮ МАШИННОГО НАВЧАННЯ. Кібербезпека: освіта, наука, техніка. №2 (22), 2023. URL: <https://csecurity.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/537/425> (дата звернення: 28.05.2024).

85. Nina Zrazhevskia. Narrative Strategies of Modern Media Text. 2022. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41745/1/N_Zrazhevskia_SC_14_2022_IJ.pdf (дата звернення: 28.05.2024).

86. Інститут масової інформації. БІЛИЙ СПИСОК: 11 МЕДІА, ЩО СТАЛИ НАЙЯКІШНІШИМИ. Новини. 26.04.2024. URL: <https://imi.org.ua/news/bilyj-spysok-11-media-shho-staly-najyakisnishymy-i60964> (дата звернення: 28.05.2024).

87. Катерина Родак. Труханули телеграм. Хто насправді стоїть за найбільшою в Україні мережею анонімних телеграм-каналів і скільки це коштує.

Розслідування. ngl.media. 05.09.2023. URL: <https://ngl.media/2023/09/05/truhanuli-telegram/> (дата звернення: 28.05.2024).

88. Труха_Україна. Summary. uk.tgstat. URL: <https://uk.tgstat.com/en/channel/@truexanewsua/stat> (дата звернення: 28.05.2024).

89. Юлія Дукач. UPD:Труха. Як популярний телеграм-канал розганяє фейки і придумує відмазки, коли це помічають. Тексти.org.ua. 01.08.2022. URL: <https://texty.org.ua/articles/107377/informacijna-telehram-smittyarka-dlya-2-miljoniv/> (дата звернення: 28.05.2024).

90. Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності. Як визначити, чи можна довіряти Телеграм-каналу. Поради від Фільтра. Архів новин. 02.12.2022. URL: <https://filter.mkip.gov.ua/chy-mozhna-doviryaty-telegram-kanalu/> (дата звернення: 28.05.2024).

91. ВАЛЕНТИНА ТРОЯН. ОП ЗАПРОСИВ НА ЗУСТРІЧ З МЕДІА ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛ "ТРУХА". ЖУРНАЛІСТИ ОБУРИЛИСЯ. Інститут масової інформації. 17.10.2023. URL: <https://imi.org.ua/news/op-zaprosyv-na-zustrich-z-media-telegram-kanal-truha-zhurnalisty-oburylysya-i56163> (дата звернення: 28.05.2024).

92. РЕЄСТР СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ МЕДІА. Нацтелерадіо. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/derzhavnyj-reyestr-sub-yektiv-informatsijnoyi-diyalnosti-u-sferi-telebachennya-i-radiomovlennya/> (дата звернення: 28.05.2024).

93. ІСТОРИЯ 1+1 MEDIA. ТРК «Студія 1+1». URL: <https://media.1plus1.ua/about/history> (дата звернення: 28.05.2024).

94. ПРО НАС. UNIAN.NET. URL: <https://www.unian.ua/static/about> (дата звернення: 28.05.2024).

95. USAID, Internews. Українські медіа, ставлення та довіра у 2022 р.. Опитування USAID-Internews щодо споживання медіа. Листопад 2022. URL: <https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2022/11/Ukrainski-media-stavlennia-ta->

[dovira-2022.pdf?fbclid=IwAR3HW8VIA0k-9KvpXWnNG50MDFx7vVbqnX-xnTkWtseT7WzsxeHr4j67Gbs](#) (дата звернення: 28.05.2024).

96. Про видавництво. «Znaj.ua». URL: <https://znaj.ua/contacts> (дата звернення: 28.05.2024).

97. Інститут масової інформації. ЗВІТ З МОНІТОРИНГУ ДОТРИМАННЯ ПРОФСТАНДАРТІВ В ОНЛАЙН-МЕДІА. ДРУГА ХВИЛЯ МОНІТОРИНГУ У 2020 РОЦІ. 14.05.2020. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/zvit-z-monitoryngu-dotrymannya-profstandartiv-v-onlajn-media-druga-hvylya-monitoryngu-u-2020-rotsi-i33089> (дата звернення: 28.05.2024).

98. @DFRLab. Inauthentic Facebook pages amplified top Ukrainian news aggregators. medium. Sep 17, 2019. URL: <https://medium.com/dfrlab/inauthentic-facebook-pages-amplified-top-ukrainian-news-aggregators-e313afdd3599> (дата звернення: 28.05.2024).

99. Володимир Рихліцький. За що Facebook забанила Znaj та Politeka та що з ними буде далі. Детектор медіа. 20 вересня 2019. URL: <https://ms.detector.media/sotsmerezhi/post/23534/2019-09-20-za-shcho-facebook-zabanyla-znaj-ta-politeka-ta-shcho-z-nymy-bude-dali/> (дата звернення: 28.05.2024).

ДОДАТОК А**КОДУВАЛЬНА СХЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ**

Тема дослідження: Російська дезінформація про євроатлантичну інтеграцію України після 24 лютого 2022 року в українському медіапросторі

Дослідницька гіпотеза: після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну та активізацією зв'язків України з ЄС та НАТО українські онлайн-медіа почали поширювати російську дезінформацію про євроатлантичну інтеграцію України.

Наявні обмеження: 1) вибірка аналізу включає лише новини українських онлайн-медіа; 2) новини, що розміщені зі згадкою слів-фільтрів у заголовках, тексті матеріалу або ж в категорії на сайті; 3) аналіз містить виключно вибрані матеріали впродовж періоду аналізу за 2023 рік.

Одиниці аналізу: новинні матеріали в українських онлайн-медіа.

Часовий проміжок: новинні матеріали за 2023 рік.

Слова-фільтри: новинні матеріали, що містять слова або словосполучення «вступ України в ЄС», «вступ України в НАТО», «ЄС», «НАТО», «Європейський союз», «євроінтеграція».

Онлайн-медіа, що обрані для аналізу: Труха, УНІАН, Znaj.ua

Категорії аналізу:

1. Медіа публікації новинного матеріалу

1.1 Труха

1.2 УНІАН

1.3 Znaj.ua

2. Дата публікації матеріалу (зазначити)

3. Лінк публікації новинного матеріалу (зазначити)
4. Зазначення авторства
 - 4.1 Так
 - 4.2 Ні
5. Чи відповідає заголовок змісту матеріалу?
 - 5.1 Так
 - 5.2 Ні
6. Чи зазначене джерело інформації?
 - 6.1 Так
 - 6.2 Ні
7. Хто є джерелом інформації?
 - 7.1 Політики
 - 7.2 Інші медіа
 - 7.3 Експерти
 - 7.4 Інституції
 - 7.5. Інше
8. Хто є експертом у новині? (зазначити)
9. Чи згадане джерело є прямим/відкритим для підтвердження?
 - 9.1 Так
 - 9.2 Ні
10. Чи дотримано в новині балансу думок/точок зору?

10.1 Так

10.2 Ні

11. Чи містить новина цитати/коментарі?

11.1 Так

11.2 Ні

12. У якому тематичному розділі опубліковано матеріал?

12.1 Політика

12.2 Війна

12.3 Світ

12.4 ЄС

12.5 Інше (зазначити)

12.6 Немає розділів

13. Організація щодо якої стосується новина

13.1 ЄС

13.2 НАТО

13.3 Обидві

14. Якої тематики стосується матеріал?

14.1 Приєднання до організації та реформ в Україні

14.2 Прав національних меншин в Україні

14.3 Допомоги українських біженцям закордоном

14.4 Військової, фінансової, гуманітарної допомоги Україні

14.5 Інші (зазначити)

15. Яка емоційна конотація у тексті новини?

15.1 негативна, містить критику

15.2 позитивна, містить схвалення

15.3 нейтральне

16. Підстави для аналізу цієї одиниці

16.1 наявне російське чи афілійоване до РФ джерело

16.2 мова ворожнечі щодо групи людей, котрої стосується новина

16.3 вона підходить під виділений раніше наратив

16.4 інші причини, що дають підстави вважати, що тут є ознаки російської дезінформації (зазначити)

16.5. немає

17. Якого з раніше проаналізованих наративів Stopfake стосується аналізований новинний матеріал?

17.1 Військова допомога Україні

17.2 Українські біженці

17.3 ЄС або НАТО агресори

17.4 Зниження західної підтримки

17.5 Санкції ЄС

17.6 ЄС контролює Україну

17.7 Україна не може бути в ЄС та НАТО

17.8 ЄС хоче, щоб Україна програла війну

17.9 Відмова від вступу в ЄС

17.10 Визначаємо свій (зазначити)

17.11 Суперечить вищезгаданим наративам (зазначити)

18. Чи наявні фото/відео у новині?

18.1 Так

18.2 Ні

19. Якого походження фото/відео у новині?

19.1 Власне цього медіа

19.2 Соціальні мережі чи сайт спікера/інституції про якого/яку йдеться

19.3 Фотосток

19.4 Модифікований візуальний контент (фоторедактори, AI)

19.5 Не зазначене

19.6 Інше

20. Чи відповідає розміщене фото/відео новині?

20.1 Так

20.2 Ні

20.3 Шаблонне для новини

Додаток Б. Кодувальний листок

Media	Дата публікації	Плік	Зазначення авторства	Заголовок	Чи відповідає заголовок змісту матеріалу?	Чи зазначено джерело інформації?	Хто є джерелом інформації?	Хто є коментатором?	Чи згадане джерело є примірником ітим для підтвердження?	Чи дотримано в новині баланс думок/точок зору?	Чи містить новина цитатийкоментарі?	У якому тематичному розділі опубліковано матеріал?	Організація щодо якої стосується новина	Якої тематики стосується матеріал?	Інші тематики	Яка емоційна конотація у тексті новини?	Підстави для аналізу наявності російської дезінформації у цій одиниці	Інші підстави	Якого з раніше проаналізованих наративів Storyfaka стосується аналізований новинний матеріал?	Інші причини або якому наративу суперечить	Чи наявні фото/відео у новині?	Якого походження фото/відео у новині?	Чи відповідає розміщене фото/відео новині?
Труха Україна	04.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Незабаром ЗСУ матимуть танки та іншу бронетехніку	Так	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	ЕС	Військової допомоги		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Військова допомога	Так	Не зазначене	Шаблонне для новин
Труха Україна	09.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Швеція підтримала проведення саміту Україна-ЄС в Києві.	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Ні		
Труха Україна	02.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Саміт України – ЄС пройде в Києві 3 фєвралє.	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Не зазначене	Шаблонне для новин
Труха Україна	10.01.2023	https://t.me/truha	Ні	ЄС та НАТО підписали оновлену декларацію про співпрацю.	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	Обидві	Інші (зазначити)	Дєльнїсть ЄС т	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	ЄС або НАТО агр	Ні		
Труха Україна	11.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Саміт України-ЄС	Так	Ні	Політики	Євгенія Кравчук (СН), Володимир Фєсеню, Марія Мазєнцева (СН), Кіра Рудак (Голос), Сєвєлослав Юрєв (СН)	Ні	Так	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Ні		
Труха Україна	11.01.2023	https://t.me/truha	Ні	З 1 сїчня розпочався імпорєт електроенергїї до України з Європи.	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Зникнення захїдн	Ні		
Труха Україна	12.01.2023	https://t.me/truha	Ні	ЄС не вводить санкції проти Білорусї через прохання України.	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Інші (зазначити)	Санції ЄС	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	ЄС хоче, щоб Укр	Так	Модифікований	Так
Труха Україна	12.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Головне з вечїрного звернення Зелєського по засїданню С	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	16.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Україна та ЄС офіційно підписали меморандум про надання	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Вїйськової, фїна		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Зникнення захїдн	Ні		
Труха Україна	18.01.2023	https://t.me/truha	Ні	рф може розпалити вїйну на Балканах, щоб відволїкти увагу	Так	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	Обидві	Інші (зазначити)	Мокливїсть вїй	Негативна, містить	немає		Суперечить вищ	ЄС або НАТО агр	Так	Модифікований	Так
Труха Україна	19.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Вже цього року ми маємо вийти на початок переговорів щодо	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Ні		
Труха Україна	19.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Уточїнна заблокувала черговий транш допомоги ЄС Україні	Ні	Так	Політики		Так	Ні	Ні	Немає розділів	ЕС	Вїйськової, фїна		Негативна, містить	немає		Зникнення захїдн	Ні		Модифікований	Так
Труха Україна	25.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Посли ЄС погодили продовження усіх екомїсїнних санкцій на	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Інші (зазначити)	Санції ЄС	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Санції ЄС	Ні		
Труха Україна	31.01.2023	https://t.me/truha	Ні	Зелєський, фїналізуємо нашу підготовку до самїту Україна –	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	02.02.2023	https://t.me/truha	Ні	Зелєський зустрївся в Києві з президенткою Єврокомїсії Урс	Так	Ні			Ні	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Не зазначене	Так
Труха Україна	03.02.2023	https://t.me/truha	Ні	Сьогодні в Києві відбувся самїт Україна – ЄС. Головне:	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Зникнення захїдн	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	03.02.2023	https://t.me/truha	Ні	Сьогодні ЄС офіційно підтримав українську формулу миру, –	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Інші (зазначити)	Звернення вїй	Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Зникнення захїдн	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	09.02.2023	https://t.me/truha	Ні	Україна буде в ЄС, – Зелєський за результатами самїту лїде	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	24.02.2023	https://t.me/truha	Ні	росїя може нападти на їншу країну, навїть члена НАТО, – Зєлє	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	НАТО	Інші (зазначити)	Вїйни з НАТО	Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	ЄС або НАТО в	Так	Модифікований	Так
Труха Україна	24.02.2023	https://t.me/truha	Ні	ЄС погодив 10 пакет санкцій щодо росїї, – повїдомив редак	Так	Так	Експерти		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Інші (зазначити)	Санції ЄС	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Зникнення захїдн	Так	Модифікований	Шаблонне для новин
Труха Україна	25.02.2023	https://t.me/truha	Ні	Сьогодні введено 10-ї пакет санкцій ЄС, ї він не останїй, – З	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Інші (зазначити)	Санції ЄС	Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Зникнення захїдн	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	06.03.2023	https://t.me/truha	Ні	Україна виконала всї рекомендації для переговорів про вступ	Так	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Модифікований	Шаблонне для новин
Труха Україна	16.03.2023	https://t.me/truha	Ні	їдемо до Єврозоноу.	Ні	Так	їнше		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Модифікований	Шаблонне для новин
Труха Україна	18.04.2023	https://t.me/truha	Ні	Зєрнова блокада?	Так	Так	Політики	Андрїй Осадчук (Голос), Сєрїїї Доротїч (SaveFOG), Артур Герасїмов (ЄС), Максим Бужанський (СН), Галїна Янєченко (СН)	Ні	Так	Так	Немає розділів	ЕС	Інші (зазначити)	Блокування корд	Негативна, містить	немає		Зникнення захїдн		Ні		
Труха Україна	12.07.2023	https://t.me/truha	Ні	Україна буде в НАТО, ми вступимо в альянс, коли закінчиться	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	15.07.2023	https://t.me/truha	Ні	Ми будемо зберїгати найвищий темп міжнародної роботи на в	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	Обидві	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	05.08.2023	https://t.me/truha	Ні	Експозиє з Подольком. Частина І.	Не застосовуємо	Так	Експерти	Мїхайло Подольк	Так	Не застосовуємо	Не застосовуємо	Немає розділів	ЕС	Вїйськової, фїна		Негативна, містить	немає		Зникнення захїдн		Так	Власне цього м	Так
Труха Україна	15.08.2023	https://t.me/truha	Ні	1000 машин від «Стєвєлого фронту» Ахметова вїє передає	Так	Ні	їнше	Джерело невідоме	Не застосовуємо	Ні	Так	Немає розділів	ЕС	Вїйськової, фїна		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Зникнення захїдн	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	02.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Нова політика Ілона Маска у Twitter сприяє поширенню росї	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Вїйськової, фїна		Негативна, містить	немає		Суперечить вищ	Зникнення захїдн	Так	Модифікований	Так
Труха Україна	02.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Персона дня: Рустем Уємеров	Ні	Так	Експерти	Євгенія Кравчук, Алєксє Чєлїєв, Ярослав Жєлєзняк, Юрїй Бутусов, Сєвєлослав Юрєв, Рєфєат Чубаров	Не застосовуємо	Так	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Ні		
Труха Україна	05.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Нардєпи провалили голосування за вїдрїтєтья декларації. Я	Так	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Негативна, містить	немає		Україна не може с	Так		Модифікований	Так
Труха Україна	12.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Вїє у вереснї має бути рїшення про вїдрїтєтья є-декларації.	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Соціальні мереж	Так
Труха Україна	16.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Засекретити не можна вїдрїтєтья доступ.	Ні	Так	Експерти	Дєвїд Арахамїє, Кїра Рудак, Катєріна Бутко, Олєксїй Кїуєрєнєв, Олєна Шулєк, Володимир Арїєв	Не застосовуємо	Не застосовуємо	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Ні		
Труха Україна	18.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Україна починає юридїчний процес проти країн ЄС, які прод	Так	Так	їнші медїє		Так	Ні	Так	Немає розділів	ЕС	Інші (зазначити)	Мїжнародна тор	Нейтральну	вона пїдходить		Україна не може с		Ні		
Труха Україна	20.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Знївший труп уїмїєлєтє знаїшли на кордонї з Румунїєю, – Д	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів		Інші (зазначити)	Мїграція	Негативна, містить	їнші причини, щ	Вїтєчє лїдєєч є	Українські бїжєн	Так		Соціальні мереж	Так
Труха Україна	20.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Що відбувається між Україною та Польщею?	Так	Ні	їнше	Джерело невідоме	Не застосовуємо	Ні	Ні	Немає розділів	ЕС	Інші (зазначити)	Мїжнародна тор	Нейтральну	вона пїдходить		Україна не може с	Так		Фотосток	Шаблонне для новин
Труха Україна	21.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Парламент прийняв доопрацьовану версію законопроектє щ	Так	Так	Політики		Так	Так	Так	Немає розділів	ЕС	Приднання до		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Україна не може с	Так	Фотосток	Шаблонне для новин
Труха Україна	28.09.2023	https://t.me/truha	Ні	Рада ЄС продовжила тимчасовий захїст для бїжєнцє з Укр	Не застосовуємо	Так	Інституції		Так	Не застосовуємо	Ні	Немає розділів	ЕС	Допомоги україн		Позитивна, містить	немає		Суперечить вищ	Українські бїжєн	Ні		

Додаток Б. Кодувальний листок

Media	Дата публікації	Лінк	Значення авторства	Заголовок	Чи відповідає заголовок змісту матеріалу?	Чи зазначено джерело інформації?	Хто є джерелом інформації?	Хто є коментатором?	Чи згадане джерело в новині/літературі/іншим для підтвердження?	Чи дотримано в новині балансу думок/точок зору?	Чи містить новина цитатилітературного арту?	У якому тематичному розділі опубліковано матеріал?	Організація щодо якої стосується новина	Якої тематики стосується матеріал?	Інші тематики	Яка емоційна конотація у тексті новини?	Підстави для аналізу наявності російської дезінформації у цій одиниці	Інші підстави	Якого з раніше проаналізованих наративів Stopfake стосується аналізований новинний матеріал?	Інші причини наративу суперечить	Чи наявні фото/відео у новині?	Якого походження фото/відео у новині?	Чи відповідає розміщене фото/відео новині?
Труха Україна	28.09.2023	https://t.me/truhea	Ні	Ми не знаємо розмірів України. – Орбан про вступ нашої країни	Так	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Негативна, міст	вона підходить		Україна не може	Так	Модифікований	Так	
Труха Україна	29.09.2023	https://t.me/truhea	Ні	2030 рік – реалістичний термін для вступу України до ЄС. – ЄС	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Ні		
Труха Україна	30.09.2023	https://t.me/truhea	Ні	Глава дипломатії ЄС Жозеп Боррель прибув до Одеси з неог	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Модифікований	Так
Труха Україна	02.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	Сьогодні вперше в історії засідання Ради МЗС відбувається за	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н
Труха Україна	02.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	ЄС розшириться від Лисабона до Луганська. – глава МЗС Ним	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н
Труха Україна	02.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	5 млрд евро планує надати Україні ЄС на 2024 рік, але зараз	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Інше	Так
Труха Україна	02.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	Сьогодні поспілкувався з усіма найвищими дипломатами ЄС	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так
Труха Україна	08.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	Експлозії в Подольську. Частина І.	Так	Так	Експерти	Михайло Подольск	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Власне цього м	Так
Труха Україна	09.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	Спецслужби росії проводять кампанію з дискредитації України	Так	Так	Інституції		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Нейтральну	інші причини, щ		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н
Труха Україна	09.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	Полі в Ізраїлі не вплинуть на допомогу Україні. – представни	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Модифікований	Так
Труха Україна	10.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	Українські промислові компанії все активніше освоюють саро	Так	Так	Інше		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Інші (зазначити)	Міжнародна тор	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Ні		
Труха Україна	10.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	Румунія підтримує початок переговорів про вступ України до	Так	Так	Інше		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Інше	Так
Труха Україна	17.10.2023	https://t.me/truhea	Ні	Метінвест розробляє план скорочення вивидів на українськ	Так	Так	Інше		Так	Так	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н
Труха Україна	08.11.2023	https://t.me/truhea	Ні	Єврокомісія рекомендувала розпочати процес перемов	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Ні		
Труха Україна	10.11.2023	https://t.me/truhea	Ні	В ЄС майже 4,2 млн українців з тимчасовим захистом. – Євр	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Допомоги украї		Нейтральну	немає		Українські бізн	Так	Соціальні мере	Так	
Труха Україна	12.11.2023	https://t.me/truhea	Ні	Експлозії в Подольську. Частина І.	Не застосовуємо	Так	Експерти	Михайло Подольск	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Власне цього м	Так
Труха Україна	15.11.2023	https://t.me/truhea	Ні	Словацькі переванники можуть також заблокувати кордон	Так	Ні	Інше	Джерело невідоме	Не застосовуємо	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Інші (зазначити)	Міжнародна тор	Негативна, міст	вона підходить		ЄС хоче, щоб У	Ні			
Труха Україна	06.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	Фінансова підтримка від США та ЄС: чи чекаєї України на чер	Так	Так	Експерти	Марія Мезенцева (СН), Кра Рудик, Сергій Соболєв, Олександр Гончаренко, Олександр Охрименко	Так	Так	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Ні		
Труха Україна	09.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	«Інвестиції в Україну – це не інвестиції в територіальні війни.	Так	Так	Експерти	Михайло Подольск	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Власне цього м	Так
Труха Україна	11.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	Кулеба вперше від початку повномасштабної війни зустрівся	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так
Труха Україна	14.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	«Перемога України»: Зеленський про рішення Євроради поча	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так
Труха Україна	15.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	Орбан наклав вето на допомогу Україні у вигляді €50 млрд	Так	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Негативна, міст	вона підходить		Військова допо	Так	Соціальні мере	Так	
Труха Україна	15.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	Рішення ЄС про 50 млрд евро для України принципово ухв	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Ні		
Труха Україна	18.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	ЄС ухвалив 12-й пакет санкцій проти рф.	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Санції ЄС	Так	Модифікований	Так
Труха Україна	23.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	Зрада під час війни. Люди Садового тькають з країни: ведучи	Так	Так	Інші медіа		Так	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Інші (зазначити)	Міграція	Негативна, міст	вона підходить	Втеча людей не	Українські бізн	Так	Соціальні мере	Так	
Труха Україна	04.02.2023	https://t.me/truhea	Ні	Офіційно: ЄС вводить потолок цен на російське нафтопр	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Інші (зазначити)	Міжнародна тор	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Санції ЄС	Ні		
Труха Україна	23.01.2023	https://t.me/truhea	Ні	Венгрія не буде блокувати наступний транш воєнної по	Так	Так	Інші медіа		Так	Так	Ні	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Ні		
Труха Україна	20.03.2023	https://t.me/truhea	Ні	«Снарядного голода» більше не буде: ЄС погодився план	Так	Так	Інші медіа		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Модифікований	Шаблонне для н
Труха Україна	13.04.2023	https://t.me/truhea	Ні	Совет ЕС утвердил выделение 1 миллиард евро на пред	Не застосовуємо	Ні	Інше	Джерело невідоме	Не застосовуємо	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Ні		
Труха Україна	29.04.2023	https://t.me/truhea	Ні	В ЕС нашли компромисс по импорту агропродукции из Украин	Так	Так	Інші медіа		Так	Так	Ні	Немає розділів	ЄС	Інші (зазначити)	Міжнародна тор	Нейтральну	вона підходить		ЄС контролює У	Так	Модифікований	Шаблонне для н	
Труха Україна	08.05.2023	https://t.me/truhea	Ні	ЕС впервые вводит санкции против Китая за военную помо	Так	Так	Інші медіа		Так	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Санції ЄС	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
Труха Україна	20.06.2023	https://t.me/truhea	Ні	ЕС готовит пакет для Украины на 50 млрд евро перед конт	Так	Так	Інші медіа		Так	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Фотосток	Шаблонне для н
Труха Україна	26.06.2023	https://t.me/truhea	Ні	Украина отказалась следовать рекомендациями европейцев	Ні	Так	Політики		Так	Ні	Ні	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Негативна, міст	інші причини, щ	викликання під	Україна не може	Так	Модифікований	Шаблонне для н	
Труха Україна	30.06.2023	https://t.me/truhea	Ні	Венгрия планирует блокировать предоставление Украине \$5	Так	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Негативна, міст	вона підходить		Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
Труха Україна	14.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	Венгрия считает, что ЕС принял плохое решение о начале по	Так	Так	Політики		Ні	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Негативна, міст	вона підходить		Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
Труха Україна	18.12.2023	https://t.me/truhea	Ні	ЕС впервые разрешил конфискацию финансовых активов	Не застосовуємо	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Санції ЄС	Ні			
Труха Україна	02.01.2023	https://t.me/truhea	Ні	Украина и рф скорее всего заключат перемирие летом. – эк	Ні	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Інші (зазначити)	Перебій бойови	Негативна, міст	вона підходить		Відмова від вст	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
Труха Україна	15.01.2023	https://t.me/truhea	Ні	Фрагмент из передачи 1997 года: «Украина вступит в НАТО, и	Ні	Так	Інші медіа		Ні	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Негативна, міст	наване російськ		Військова допо	Так	Соціальні мере	Так	
Труха Україна	17.01.2023	https://t.me/truhea	Ні	Всемирный экономический форум в Давосе в самом разгаре	Так	Ні	Експерти	Андрей Дуа, Урсюла фон дер Ляен, Віталій Кличко, Гітмас Науседа	Ні	Так	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н
Труха Україна	18.01.2023	https://t.me/truhea	Ні	В войне наступил переломный момент. – генсек НАТО Стол	Так	Так	Політики		Так	Так	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Ні		
Труха Україна	28.01.2023	https://t.me/truhea	Ні	В НАТО готовы к прямой конфронтации с рф, а США готовит	Так	Так	Політики		Так	Так	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Соціальні мере	Так
Труха Україна	02.02.2023	https://t.me/truhea	Ні	Молдова может стать новой «антироссией» после Украин	Так	Так	Політики		Так	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Негативна, міст	наване російськ		ЄС або НАТО а	Так	Інше	Так	
Труха Україна	08.02.2023	https://t.me/truhea	Ні	Крайні НАТО вже надали Україні військової, фінансової та гу	Так	Так	Політики		Так	Так	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Соціальні мере	Так
Труха Україна	13.02.2023	https://t.me/truhea	Ні	«Путін не тотується до миру». – Генеральний секретар НАТО	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Фотосток	Шаблонне для н

Додаток Б. Кодувальний листок

Media	Дата публікації	Лінк	Значення авторства	Заголовок	Чи відповідає заголовок змісту матеріалу?	Чи зазначено джерело інформації?	Хто є джерелом інформації?	Хто є коментатором?	Чи зазначено джерело є примірником/відображенням для підтвердження?	Чи дотримано в новині балансу думок/точок зору?	Чи містить новина цитату/коментарі?	У якому тематичному розділі опубліковано матеріал?	Організація щодо якої стосується новина	Якої тематики стосується матеріал?	Інші тематики	Яка емоційна навантаженість у тексті новини?	Підстави для аналізу наявності російської дезінформації у цій оцінці	Інші підстави	Якого з раніше проаналізованих наративів Stopfake стосується аналізований новинний матеріал?	Інші причини або якому наративу суперечить	Чи наявні фото/відео у новині?	Якого походження фото/відео у новині?	Чи відповідає розміщене фото/відео новині?
Труха Україна	15.02.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Україна стане членом НАТО після перемоги. – Стоптебери	Так	Так	Політики		Hi	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
Труха Україна	21.02.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Київ стоїт, он осклен, как никогда. Київ свободен. – Байден.	Так	Так	Політики	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова доп	Так	Інше	Так		
Труха Україна	24.02.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Война в Украине начала перезагрузку НАТО. — Зеленский.	Hi	Так	Політики	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Hi				
Труха Україна	26.02.2023	https://t.me/trueukr	Hi	путьи предположил развал рф.	Так	Так	Політики	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Негативна, міст	наване російськ		СС або НАТО а	Так	Модифікований	Так			
Труха Україна	15.03.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Подсумы «Рамштайн-10», який пройшов сьогодні:	Так	Hi	Інше	Джерело невідоме	Не застосовуємо	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова доп	Hi			
Труха Україна	24.03.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Фееричный про'б: Пригожин пошел против кремля и заявил,	Так	Так	Політики	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Інші (зазначити)	Об'рунтування	Нейтральну	наване російськ		Суперечить вищ	СС або НАТО а	Так	Соціальні мере	Так	
Труха Україна	04.04.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Украина вступит в НАТО после победы над рф. – Стопте	Так	Так	Політики	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Військова доп	Hi				
Труха Україна	07.04.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Засекреченные файлы США и НАТО о подготовке наступл	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Hi	Немає розділів	NATO	Інші (зазначити)	Перебіг бойови	Негативна, міст	інші причини, щ	Вказана на сп	Військова доп	Так	Соціальні мере	Так		
Труха Україна	20.04.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Майбутні України в НАТО, всі члени альянсу погоджуютьс	Hi	Так	Політики	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова доп	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
Труха Україна	20.04.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Готуємося до наших активних дій на фронті: вони неминучі,	Так	Так	Політики	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова доп	Так	Соціальні мере	Так		
Труха Україна	25.04.2023	https://t.me/trueukr	Hi	У россиі не дрогнет рука применить ядерное оружие. – меди	Так	Так	Політики	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Негативна, міст	наване російськ		СС або НАТО а	Так	Інше	Так			
Труха Україна	26.04.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Контраст наступ все ближче: Украина отримала вже 98% обсяго	Так	Так	Політики	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Військова доп	Так	Модифікований	Так		
Труха Україна	16.05.2023	https://t.me/trueukr	Hi	«Сталевий фронт» Ахметова передав розвідникам найкращі	Так	Hi	Інституції	Фонд Ріната Ахметова	Не застосовуємо	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Позитивна, міст	немає		Військова доп	Так	Соціальні мере	Так		
Труха Україна	17.05.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Бывший президент Франции Саркози приговорен к году тюрь	Так	Hi	Інше	Джерело невідоме	Не застосовуємо	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	вона підходить		Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
Труха Україна	17.05.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Парламент Естонії підтримує заяву України стати членом Н	Не застосовуємо	Так	Політики	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так		
Труха Україна	04.06.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Експлозив в Подольск. Частина I.	Так	Так	Експерти	Михайло Подольск	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Власне цього м	Так	
Труха Україна	10.06.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Україна отримав алгоритм вступу до НАТО на Вільнюськом	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
Труха Україна	14.06.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Україна-NATO: чого чекати від саміту Альянсу?	Так	Так	Експерти	Михайло Подольск, Євген Карась, Олена Мошенець (CH), Роман Костенко, Роман Світлан	Hi	Так	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Негативна, міст	вона підходить		Україна не може	Hi				
Труха Україна	15.06.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Україна грає роль восточного фланга НАТО. – Резніков	Hi	Так	Інші медіа	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
Труха Україна	15.06.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Президент Чехії Петро Павел оцінив контраст наступ ЗСУ та роз	Так	Так	Інші медіа	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
Труха Україна	15.06.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Европарламент схвалив резолюцію із закликком прийняти у	Так	Так	Інституції	Так	Не застосовуєм	Hi	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Модифікований	Так		
Труха Україна	16.06.2023	https://t.me/trueukr	Hi	рф может ударить по авиабазам НАТО, если там будут рас	Так	Так	Політики	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Негативна, міст	наване російськ		СС або НАТО а	Так	Інше	Так			
Труха Україна	22.06.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Якщо росія використає ядерну зброю в Україні, вона опини	Hi	Hi	Інституції	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Негативна, міст	немає		Суперечить вищ	Зникнення захід	Так	Соціальні мере	Так		
Труха Україна	04.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Зеленський закликав Байдена негайно запросити Україну в	Так	Так	Політики	Так	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
Труха Україна	08.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Ердоган заявив, що Україна заслуговує на членство у НАТО	Так	Так	Політики	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Hi				
Труха Україна	08.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Україна не готова к членству в НАТО. – Байден.	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Негативна, міст	вона підходить		Україна не може	Так	Інше	Так			
Труха Україна	09.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Експлозив в Подольск. Частина II.	Так	Так	Експерти	Михайло Подольск	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Власне цього м	Так	
Труха Україна	10.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	США та Німеччина блокують офіційний запит України на член	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Негативна, міст	вона підходить		Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н			
Труха Україна	10.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Союзники НАТО досягли консенсусу щодо усунення ПДЧ з	Так	Так	Інституції	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
Труха Україна	10.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Україна і НАТО: якіє перспективи.	Так	Hi	Інше	Джерело невідоме	Hi	Hi	Hi	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	вона підходить		Україна не може	Hi				
Труха Україна	11.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Україна – тема номер один: вже сьогодні у Вільнюсі розпочи	Так	Hi	Інше	Джерело невідоме	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	вона підходить		Україна не може	Hi				
Труха Україна	11.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Байден зустріється із Зеленським у рамках саміту НАТО в о	Так	Так	Інституції	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
Труха Україна	11.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Країни НАТО узгодили спільну позицію щодо інтеграції Украї	Hi	Так	Політики	Так	Так	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так		
Труха Україна	11.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Зеленський намагався «на останню хвилину» переконати союз	Не застосовуємо	Так	Інші медіа	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	вона підходить		Україна не може	Так	Інше	Так			
Труха Україна	11.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Саміт України-NATO: чого чекати від Альянсу?	Так	Так	Експерти	Михайло Подольск, Федір Веніславський, Петро Порошенко, Андрій Ніколанов, Юрій Федоренко, Євген Карась	Hi	Так	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	вона підходить		Україна не може	Hi				
Труха Україна	12.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Досить дивно бачити зараз під час саміту багато критики на в	Так	Hi	Інше	Джерело невідоме	Hi	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Негативна, міст	вона підходить		Україна не може	Hi				
Труха Україна	12.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Гомчаренко видав базу на самміте НАТО в Вільнюсе.	Не застосовуємо	Так	Політики	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Негативна, міст	немає		Військова доп	Так	Інше	Так			
Труха Україна	12.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	россіяне уже 1,5 года творят зверства, но народ Украины – н	Hi	Так	Політики	Hi	Hi	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
Труха Україна	13.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	путін уже проиграл, рф не сможет вести войну вечно, у нее	Так	Так	Політики	Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Інше	Так		
Труха Україна	13.07.2023	https://t.me/trueukr	Hi	«Членство Украины в НАТО создает угрозы для безопасности	Так	Так	Політики	Так	Hi	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Негативна, міст	наване російськ		Україна не може	Так	Інше	Так			
Труха Україна	03.08.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Гаранті безпеки від США: що передбачає угода?	Так	Так	Експерти	Федір Веніславський, Микола Маломуж, Роман Костенко, Євген Дікий, Ірина Фріз, Євген Дікий, Євген Карась	Hi	Так	Так	Немає розділів	NATO	Приднання до	Нейтральну	вона підходить		Військова доп	Hi				
Труха Україна	09.08.2023	https://t.me/trueukr	Hi	Варшава плануєт создати польсько-українське соєдиненн	Hi	Так	Політики	Так	Hi	Так	Так	Немає розділів	NATO	Військової, фін	Негативна, міст	наване російськ		СС або НАТО а	Так	Інше	Так		

Медіа	Дата публікації	Плнк	Значення авторства	Заголовок	Чи відповідає заголовок змісту матеріалу?	Чи зазначено джерело інформації?	Хто є джерелом інформації?	Хто є коментатором?	Чи згадане джерело є в новині підтверджено?	Чи дотримано в новині баланс думок/точок зору?	Чи містить новина цитатилкоментарі?	У якому тематичному розділі опубліковано матеріал?	Організація щодо якої стосується новина	Якої тематики стосується матеріал?	Інші тематики	Яка емоційна конотація у тексті новини?	Підстави для аналізу наявності російської дезінформації у цій однині	Інші підстави	Якого з раніше проаналізованих новинних матеріалів стосується новина?	Інші причини або якому наративу суперечить	Чи наявні фото/відео у новині?	Якого походження фото/відео у новині?	Чи відповідає розміщені фото/відео новині?
Трука Україна	15.08.2023	https://t.me/truck	Ні	Україна може стати членом НАТО у випадку територіальних	Ні	Так	Політики	Так	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Інші (зазначити)	Територіальна	Негативна, міст	Інші причини, щ	Україна не може	Ні	Україна не може	Ні	Ні	Ні	Ні
Трука Україна	20.08.2023	https://t.me/truck	Ні	Ми готові обміняти Белгород на членство України в НАТО,	Ні	Так	Політики	Ні	Не застосовує	Так	Немає розділів	НАТО	Інші (зазначити)	Територіальна	Нейтральну	немає	Україна не може	Суперечить виш	Відмова від вст	Ні	Так	Ні	Ні
Трука Україна	30.08.2023	https://t.me/truck	Ні	«Покров редом с НАТО, нужно уничтожить Прибалтику, стереть	Ні	Так	Інші медіа	Інші (зазначити)	Так	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Інші (зазначити)	Обґрунтування	Негативна, міст	наване російськ	ЕС або НАТО а	Так	Так	Інше	Так	Так
Трука Україна	12.09.2023	https://t.me/truck	Ні	Україна вступити в НАТО із-за глупости путіна, – Діаконенко,	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так	Так
Трука Україна	11.10.2023	https://t.me/truck	Ні	Голова Пентагону Остін та Генсек НАТО Столтенберг під час	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Зникнення захід	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так	Так
Трука Україна	01.11.2023	https://t.me/truck	Ні	«В случае победы на выборах в бь предложили путину сдело	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до	Негативна, міст	вона підходить	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так	Так	Так
Трука Україна	04.11.2023	https://t.me/truck	Ні	США та Європа обговорюють з Україною тему мирних пер	Так	Ні	Інші медіа	Так	Так	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до	Негативна, міст	вона підходить	Україна не може	Ні	Україна не може	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні
Трука Україна	16.11.2023	https://t.me/truck	Ні	Вторгнувшись в Україну, путін хотів «менше» НАТО, а отрима	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Військова доп	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так	Так
Трука Україна	29.11.2023	https://t.me/truck	Ні	НАТО розробляє «дорожню карту» для переходу України д	Так	Так	Інституції	Ні	Не застосовує	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Ні	Україна не може	Ні	Ні	Ні	Ні
Трука Україна	30.11.2023	https://t.me/truck	Ні	Україна, ймовірно, не зможе відіграти всі військя рф до кінця	Так	Так	Інституції	Так	Так	Ні	Немає розділів	НАТО	Військової, фін	Нейтральну	немає	Суперечить виш	Військова доп	Так	Україна не може	Ні	Так	Так	Так
Трука Україна	05.12.2023	https://t.me/truck	Ні	Ніякого НАТО для України не буде, Блінкен сказав саркастич	Ні	Ні	Політики	Гончаренко	Ні	Ні	Ні	Немає розділів	НАТО	Приднання до	Негативна, міст	Інші причини, щ	невідоме джере	Україна не може	Ні	Україна не може	Ні	Так	Так
Трука Україна	09.12.2023	https://t.me/truck	Ні	Розвал НАТО, відмова США від України і внаслід американськ	Ні	Так	Експерти	Так	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін	Негативна, міст	Інші причини, щ	Військова доп	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так	Так	Так
Трука Україна	13.12.2023	https://t.me/truck	Ні	Ми хочемо, щоб Україна перемогла у війні, – база від Байд	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так	Так
Трука Україна	14.12.2023	https://t.me/truck	Ні	Такі є тільки у НАТО і Україні: бійці ГУР отримали тепловізій	Так	Ні	Інституції	Фонд Ріната Алметова	Не застосовує	Не застосовує	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Військова доп	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так	Так
Трука Україна	15.12.2023	https://t.me/truck	Ні	Що буде з НАТО у разі поразки України у війні з рф: прогно	Так	Так	Експерти	Так	Не застосовує	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін	Нейтральну	немає	Військова доп	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так	Так	Так
Трука Україна	19.12.2023	https://t.me/truck	Ні	Нас не запрошують в НАТО, нісь часткові пропозиції – це ма	Так	Ні	Політики	Ні	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Інші (зазначити)	Вступ України д	Негативна, міст	Інші причини, щ	Україна не може	Ні	Україна не може	Ні	Ні	Ні	Ні
Трука Україна	19.12.2023	https://t.me/truck	Ні	Якщо частина України буде в НАТО, то путін почне війну з НА	Так	Ні	Політики	Ні	Ні	Ні	Немає розділів	НАТО	Інші (зазначити)	Вступ України д	Нейтральну	немає	Україна не може	Ні	Україна не може	Ні	Ні	Ні	Ні
УНІАН	02.01.2023	https://www.unian.ua	Так	Кого в Україні завантажували активні бойові дії – прогно екс-ген	Так	Так	Експерти	Ні	Ні	Так	Війна	НАТО	Інші (зазначити)	Закінчення війн	Нейтральну	немає	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так	Так	Так	Так
УНІАН	10.01.2023	https://www.unian.ua	Так	Генсек НАТО сказав, чи зупинить втрати Росії війну в Україні	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Війна	НАТО	Інші (зазначити)	Закінчення війн	Нейтральну	немає	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так	Так	Так	Так
УНІАН	18.01.2023	https://www.unian.ua	Так	Екс-командував НАТО розширитував допомогу Заходу Україні	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Інше (зазначити)	Зброя	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Соціальні мере	Так	Так	Так
УНІАН	20.01.2023	https://www.unian.ua	Так	Нові поставки зброї дозволять Україні піти у наступ - Столтен	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Світ	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Військова доп	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	25.01.2023	https://www.unian.ua	Так	Генсек НАТО відповів, чи підє Путін на ядерну ескаляцію чер	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Світ	НАТО	Інші (зазначити)	Війна	Позитивна, міст	Інші причини, щ	Визначено сам	Загроза ядерно	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так
УНІАН	13.02.2023	https://www.unian.ua	Так	Війна в Україні виснажує запаси боєприпасів у українськ НАТО	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Інше (зазначити)	Зброя	НАТО	Військової, фін	Негативна, міст	вона підходить	Військова доп	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	15.02.2023	https://www.unian.ua	Так	Столтенберг заявив про збільшення виробництва 155-мм сна	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Інше (зазначити)	Зброя	НАТО	Військової, фін	Нейтральну	немає	Суперечить виш	Зникнення захід	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	Так	Так
УНІАН	10.03.2023	https://www.unian.ua	Так	Україна очікує гарантії безпеки від НАТО ще до вступу в Алья	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Політика	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	21.03.2023	https://www.unian.ua	Так	На Україну і РФ чекає "ритичне пір'ячє", НАТО чекає поверт	Так	Так	Інші медіа	Війна	Так	Так	Світ	НАТО	Інші (зазначити)	Закінчення війн	Негативна, міст	немає	Визначено сам	Росію не можна	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так
УНІАН	22.03.2023	https://www.unian.ua	Так	Столтенберг заявив про неможливість змістового діалогу у	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Світ	НАТО	Інші (зазначити)	Війна	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	ЕС або НАТО в	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так
УНІАН	30.03.2023	https://www.unian.ua	Так	Головнокомандував сил НАТО в Європі розповів, як війна в У	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Світ	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Зникнення захід	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	31.03.2023	https://www.unian.ua	Так	Медведєв пригрозив миротворцям НАТО "трунами" в разі їхн	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Інше (зазначити)	Російськ мирь	НАТО	Військової, фін	Негативна, міст	наване російськ	ЕС або НАТО а	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	04.04.2023	https://www.unian.ua	Так	Столтенберг просить членів НАТО щорку відіграти по 500 м	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Інше (зазначити)	Економіка, фін	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Зникнення захід	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так
УНІАН	04.04.2023	https://www.unian.ua	Так	НАТО збільшує підтримку України, щоб зам'їти пазулу у пер	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Війна	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Зникнення захід	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	04.04.2023	https://www.unian.ua	Так	Україні пропонує буде вступити до НАТО, ніж до ЄС - експерт	Так	Так	Експерти	Так	Так	Так	Війна	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	07.04.2023	https://www.unian.ua	Так	У мереву "затягли" плани США і НАТО щодо підтримки конт	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Війна	НАТО	Інші (зазначити)	Війна	Нейтральну	немає	Суперечить виш	Зникнення захід	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так
УНІАН	13.04.2023	https://www.unian.ua	Так	МЗС закликало до інтерв'ї ПТО України та НАТО у регіоні д	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Війна	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	24.04.2023	https://www.unian.ua	Так	Україні не потрібен дозвіл Москви для вступу в НАТО: у МЗС	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Політика	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	03.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Україна повинна вступити до НАТО - Борис Діаконенко	Так	Так	Інституції	Так	Так	Так	Світ	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	12.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Політика свідати резолюцію про вступ України до НАТО: "ні	Так	Так	Інші медіа	Так	Не застосовує	Так	Світ	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	18.05.2023	https://www.unian.ua	Так	"Україні не йонє": у Деркунції РФ видали нову порцію мачин	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Інше (зазначити)	Російськ мирь	НАТО	Інші (зазначити)	Не йонє України	Негативна, міст	наване російськ	Визначено сам	Україні не йонє	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так
УНІАН	21.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Зеленський звернувся до G7 з пропозицією щодо надання У	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Війна	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	26.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Захід змусив воявати Україну так, як не став би сам - екс-ма	Так	Так	Експерти	Так	Ні	Так	Війна	НАТО	Військової, фін	Негативна, міст	немає	Суперечить виш	Зникнення захід	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	01.06.2023	https://www.unian.ua	Так	Генсек НАТО про можливі атаки по території РФ: Україна має	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Світ	НАТО	Інші (зазначити)	Війна	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Військова доп	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так
УНІАН	08.06.2023	https://www.unian.ua	Так	Країни НАТО не вводитимуть війська в Україну - Кулеба (віде	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Війна	НАТО	Військової, фін	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	ЕС або НАТО в	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	09.06.2023	https://www.unian.ua	Так	Подолск пояснив, чому заяви екс-генсека НАТО про відправ	Так	Так	Інституції	Так	Ні	Так	Війна	НАТО	Військової, фін	Нейтральну	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	15.06.2023	https://www.unian.ua	Так	Байдєн наполягає на вступі України до НАТО - CNN	Так	Так	Інші медіа	Так	Не застосовує	Так	Світ	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	17.06.2023	https://www.unian.ua	Так	У НАТО зростає підтримка окусування ПДН для України, але	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Світ	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	01.07.2023	https://www.unian.ua	Так	"Без України НАТО не повноцінє", Зеленський розповів, як З	Так	Так	Політики	Так	Не застосовує	Так	Війна	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	09.07.2023	https://www.unian.ua	Так	"У нас, українцях спливає есп", Росія закликає НАТО, щоб	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Світ	НАТО	Інші (зазначити)	Війна	Нейтральну	немає	Суперечить виш	ЕС або НАТО а	Так	Соціальні мере	Шаблонне для н	Так	Так
УНІАН	11.07.2023	https://www.unian.ua	Так	"Не біжить відповідальності", у Зеленського розповів, що Н	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Світ	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	11.07.2023	https://www.unian.ua	Так	Лідери НАТО погрожували приборати вимогу про ПДН для Укра	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Політика	НАТО	Приднання до	Позитивна, міст	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	Так	Так	Так
УНІАН	12.07.2023	https://www.unian.ua	Так	Столтенберг назвав сценарій, за якого вступ України до НА	Так	Так	Політики	Ні	Ні	Так	Політика	НАТО	Приднання до	Нейтральну	немає	Суперечить виш	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	Так	Так</	

Media	Дата публікації	Плік	Значення авторства	Заголовок	Чи відповідає заголовок змісту матеріалу?	Чи зазначено джерело інформації?	Хто є джерелом інформації?	Хто є коментатором?	Чи згадане джерело є примірником ітим для підтвердження?	Чи дотримано в новині балансу думок/точок зору?	Чи містить новина цитатки/коментарі?	У якому тематичному розділі опубліковано матеріал?	Організація щодо якої стосується новина	Якої тематики стосується матеріал?	Інші тематики	Яка емоційна конотація у тексті новини?	Підстави для аналізу наявності російської дезінформації у цій однині	Якого з раніше проаналізованих новинних матеріалів?	Інші причини або якому наративу суперечить?	Чи наявні фото/відео у новині?	Якого походження фото/відео у новині?	Чи відповідає розміщене фото/відео новині?
UNIAN	23.01.2023	https://www.unian.ua	Так	В ЄС погодили військову допомогу Україні у розмірі 500 мільярдів євро	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	
UNIAN	01.02.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС планує далі збільшити масштаби тренувальної місії для України	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Війна	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	03.02.2023	https://www.unian.ua	Так	Україна виконала понад 70% зобов'язань, передбачених Угоди	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Україна	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	
UNIAN	19.02.2023	https://www.unian.ua	Так	Україна стане членом ЄС після війни: Боррель назвав умови	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Політика	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	13.03.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС продовжить "чищення" санкцій проти РФ ще на пів року, кого	Так	Так	Інституції	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	25.03.2023	https://www.unian.ua	Так	У ЄС придумали, як використати заморожені активи РФ на користь України	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	12.04.2023	https://www.unian.ua	Так	Франція блокує рішення ЄС щодо фінансування поставок боєприпасів	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Зниження захід	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	17.04.2023	https://www.unian.ua	Так	Заборона імпорту українського зерна: у Єврокомісії відраєгуляють	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, агро	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Зниження захід	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	08.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Єврокомісія передала країнам-членам ЄС пропозиції щодо 11 пунктів	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Світ	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	10.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Війна закінчиться, якщо Захід перестане допомагати Україні, — Байдено	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Війна	ЄС	Інші (зазначити матеріал?)	Зайняття війни	Позитивна, міст	немає	Зниження захід	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	23.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Єврокомісія виплатила Україні 1,5 мільярдів євро допомоги	Так	Так	Інституції	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	23.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Україна добря справилися з ЄС: Єврокомісія відновлює на санкції	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Війна	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	25.05.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС може передати Україні майже на 200 мільярдів євро прибутку	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	28.05.2023	https://www.unian.ua	Так	Керівництво РФ прагнуть до відповідальності за атаки по Києву	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Світ	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	02.06.2023	https://www.unian.ua	Так	Українська економіка здригнулася Європою, чим саме та як це не	Так	Так	Інше	Ні	Так	Так	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	20.06.2023	https://www.unian.ua	Так	Єврокомісія пропонує у країні-членів ЄС 50 мільярдів євро на підтримку	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	
UNIAN	21.06.2023	https://www.unian.ua	Так	11-й пакет антиросійських санкцій ЄС погоджено: розкрито по	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	29.06.2023	https://www.unian.ua	Так	Якщо наступ ЄС не матиме успіху до жовтня, то Європа нап	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Війна	ЄС	Військової, фінанси	Негативна, міст	немає	Зниження захід	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	03.07.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС може піти на поступки РФ, відновивши доступ до SWIFT з	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Ні	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, агро	ЄС	Інші (зазначити матеріал?)	Санції ЄС	Позитивна, міст	немає	Зниження захід	Так	Фотосток	Шаблонне для н
UNIAN	14.07.2023	https://www.unian.ua	Так	Німецький міністр закликає "не перекантувати" країни ЄС, щоб	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Негативна, міст	немає	Зниження захід	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	20.07.2023	https://www.unian.ua	Так	Ще на шість місяців ЄС подовжить санкції проти Росії	Так	Так	Інституції	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Інші (зазначити матеріал?)	Санції ЄС	Нейтральну	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н
UNIAN	04.08.2023	https://www.unian.ua	Так	Україна до жовтня виконає усі рекомендації ЄС для початку не	Так	Так	Інституції	Так	Ні	Так	Так	Політика	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	10.08.2023	https://www.unian.ua	Так	У Єврокомісії вже понад 4 мільйони біженців з України, їхня кі	Так	Так	Інституції	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	18.08.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС віддав Україні та Молдові гроші, призначені для РФ і Білор	Так	Так	Інституції	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	
UNIAN	23.08.2023	https://www.unian.ua	Так	Єврокомісія повинна бути готовою до прийому нових членів до	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	24.08.2023	https://www.unian.ua	Так	Генерал з ЄС розмірковує, що Україна може повернути всі	Так	Так	Експерти	Так	Так	Так	Так	Війна	ЄС	Військової, фінанси	Негативна, міст	немає	Зниження захід	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	11.09.2023	https://www.unian.ua	Так	В ЄС відраєгулювали на фінансові "виплати" на озброєння РФ: ч	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Політика	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	13.09.2023	https://www.unian.ua	Так	Єврокомісія запропонує подовжити захист для біженців з Укра	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Україна	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н	
UNIAN	14.09.2023	https://www.unian.ua	Так	Польща заговорили про те, що зернових логістична мережа	Так	Так	Інші медіа	Так	Ні	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, агро	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	22.09.2023	https://www.unian.ua	Так	Найкраще попередити, як війна в Україні впливає на європейськ	Так	Так	Інші медіа	Так	Ні	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Приднання до ЄС	Негативна, міст	немає	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	26.09.2023	https://www.unian.ua	Так	Україна могла б отримати переваги членства в ЄС ще до вступу	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	02.10.2023	https://www.unian.ua	Так	Розширення ЄС до Грузії: Боррель дала позитивний прогн	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	02.10.2023	https://www.unian.ua	Так	Конфіскація російських активів зніме тягар як з Єврозоною, та	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Політика	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	02.10.2023	https://www.unian.ua	Так	В Європі заплановано зустріноку американської допомоги Укра	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Зниження захід	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	05.10.2023	https://www.unian.ua	Так	Єврокомісія не може замінити ту допомогу, яку надають США У	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Світ	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Зниження захід	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	06.10.2023	https://www.unian.ua	Так	Лідери ЄС підтвердили зобов'язання підтримувати Україну не	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Світ	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	14.10.2023	https://www.unian.ua	Так	Кунєба: розширення ЄС до 2030 року — це не завіс про Укра	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Політика	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н		
UNIAN	21.10.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС та США хочуть передати Україні доходи від замороженн	Так	Так	Інституції	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	21.10.2023	https://www.unian.ua	Так	В Україні розповідають, на яких умовах ЄС надасть Україні 50 м	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, фінанси	ЄС	Військової, фінанси	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Соціальні мережі	Шаблонне для н	
UNIAN	24.10.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС на шляху до подолання залежності від російського газу: —	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Економіка, енерг	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	04.11.2023	https://www.unian.ua	Так	Україна "амбітно" рухається в Єврозоноку: Урсула фон дер Л	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	08.11.2023	https://www.unian.ua	Так	Єврокомісія назвала чотири умови для початку переговорів з	Так	Так	Інші медіа	Так	Ні	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	09.11.2023	https://www.unian.ua	Так	Стефаншица про політичний консенсус з Угорщиною: цей ан	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Політика	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	10.11.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС не зможе виконати обіцянку щодо поставання мільйона 6	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Зброя	ЄС	Військової, фінанси	Негативна, міст	немає	Військова допо	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	14.11.2023	https://www.unian.ua	Так	ЄС не зможе передати Україні 1 мільйон артонамів, як план	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Зброя	ЄС	Військової, фінанси	Негативна, міст	немає	Військова допо	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	18.11.2023	https://www.unian.ua	Так	Орбан: Україна знаходиться на відстані світлового рою від ЄС	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Негативна, міст	немає	Україна не може	Так	Фотосток	Шаблонне для н		
UNIAN	24.11.2023	https://www.unian.ua	Так	На вступ України в ЄС піде більше часу, ніж потрібно, — пр	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Політика	ЄС	Приднання до ЄС	Негативна, міст	немає	Україна не може	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	03.12.2023	https://www.unian.ua	Так	Путін займатиметься ядерним шантажем: экс-глава МЗС Німеч	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Визначено свід	Загроза ядерно	Так	Інше	Шаблонне для н	
UNIAN	12.12.2023	https://www.unian.ua	Так	Вступ України в ЄС зміцнить, а не підірве безпеку Європи, —	Так	Так	Інші медіа	Так	Так	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Суперечить вищій новині	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	14.12.2023	https://www.unian.ua	Так	Початок переговорів про вступ України в ЄС: ЗМІ повідомили	Так	Так	Інші медіа	Так	Ні	Так	Так	Інше (зазначити матеріал?)	Україна	ЄС	Приднання до ЄС	Нейтральну	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н	
UNIAN	15.12.2023	https://www.unian.ua	Так	Лідери Єврозоною погодили 12-й пакет санкцій проти РФ	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Політика	ЄС	Приднання до ЄС	Інші (зазначити матеріал?)	Санції ЄС	Нейтральну	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н
UNIAN	15.12.2023	https://www.unian.ua	Так	Членство України може суттєво змінити Європейський Союз	Так	Так	Політики	Так	Так	Так	Так	Політика	ЄС	Приднання до ЄС	Позитивна, міст	немає	Україна не може	Так	Власне цього м	Шаблонне для н		
UNIAN	18.12.2023	https://www.unian.ua	Так	"Ні" впливає на зріднювати газу з РФ: ЄС вже 12 пакет санк	Так	Так	Політики	Так	Ні	Так	Так	Світ	ЄС	Приднання до ЄС	Інші (зазначити матеріал?)	Санції ЄС	Нейтральну	немає	Суперечить вищій новині	Так	Фотосток	Шаблонне для н
Znai UA	02																					

Додаток Б. Кодувальний листок

Media	Дата публікації	Плнк	Значення авторства	Заголовок	Чи відповідає заголовок змісту матеріалу?	Чи зазначено джерело інформації?	Хто є джерелом інформації?	Хто є коментатором?	Чи згадане джерело є примірником/додатком для підтвердження?	Чи дотримано в новині балансу думок/точок зору?	Чи містить новина цитати/коментарі?	У якому тематичному розділі опубліковано матеріал?	Організація щодо якої стосується новина	Якої тематики стосується матеріал?	Інші тематики	Яка емоційна конотація у тексті новини?	Підстави для аналізу названості російської дезінформації у цій оцінці	Інші підстави	Якого з раніше проаналізованих матеріалів стосується аналізований новинний матеріал?	Інші причини або якому наративу суперечить	Чи наявні фото/відео у новині?	Якого походження фото/відео у новині?	Чи відповідає розміщене фото/відео новині?
Znai.UA	24.08.2023	https://i.me/znai	Ні	Війна в Україні залишається війною на виснаження, пер	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Нейтральну	вона підходить		Санкції ЄС		Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	28.08.2023	https://i.me/znai	Ні	Франція виключає можливість прямої участі у війні в Ук	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	ЄС хоче, щоб У	Так	Модифікований	Шаблонне для н
Znai.UA	29.08.2023	https://i.me/znai	Ні	ЄС працює над утворенням рішення, стосовно експор	Так	Ні	Інше	Джерело невідоме	Не застосовуємо	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Інші (зазначити)	Міжнародна тор	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	ЄС хоче, щоб У	Так	Модифікований	Шаблонне для н
Znai.UA	11.09.2023	https://i.me/znai	Ні	Кількість біженців з України зі статусом тимчасового	Так	Так	Інституції		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Допомоги украї	Нейтральну		немає		Суперечить вищ	Українські біжен	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	15.09.2023	https://i.me/znai	Ні	Саркозіємів не продовжила заборону на імпорту зерн	Так	Так	Інституції		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Інші (зазначити)	Міжнародна тор	Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Зникнення захід	Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	20.09.2023	https://i.me/znai	Ні	ЄС може запровадити 12-й пакет санкцій проти росії	Так	Так	Інші медіа		Ні	Так	Так	Немає розділів	ЄС	Допомоги украї		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Санкції ЄС	Так	Модифікований	Шаблонне для н
Znai.UA	22.09.2023	https://i.me/znai	Ні	Вступ України закінчить «сонну сієсту» у розширені Сарос	Так	Так	Інші медіа		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	25.09.2023	https://i.me/znai	Ні	!Орбан заявив, що Україна не вступить у НАТО, поки не від	Ні	Так	Політики		Ні	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Прав національ		Негативна, міст	інші причини, щ	наратив про те, Україна не може			Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	29.09.2023	https://i.me/znai	Ні	Необхідно буде відповісти на "дуже важке питання", перш	Так	Так	Політики		Ні	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Негативна, міст	інші причини, щ	Наратив про не	Україна не може		Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	02.10.2023	https://i.me/znai	Ні	ЄС «наближається до критичного моменту» у підтримці Ук	Ні	Так	Політики		Ні	Так	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Нейтральну	інші причини, щ	Емоційне забар	Зникнення захід		Так	Модифікований	Так
Znai.UA	04.10.2023	https://i.me/znai	Ні	Угорщина вимагає, аби ЄС перетягнув допомогу України і з	Так	Так	Інші медіа		Ні	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Негативна, міст	вона підходить		Зникнення захід		Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	16.10.2023	https://i.me/znai	Ні	Підтримка України – це головний пріоритет США	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Зникнення захід	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	23.10.2023	https://i.me/znai	Ні	Україні ЄС не домовилися про 500 млн євро на зброю України	Так	Так	Інші медіа		Ні	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Негативна, міст	вона підходить		Суперечить вищ	Зникнення захід	Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	26.10.2023	https://i.me/znai	Ні	ЄС відстає від планів надати Україні 1 мільйон артилер	Ні	Так	Інші медіа		Ні	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Негативна, міст	вона підходить		Зникнення захід		Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	27.10.2023	https://i.me/znai	Ні	У ЄС досі не дійшли згоди, щодо передачі Україні змос	Так	Так	Інші медіа		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Нейтральну	немає		Санкції ЄС		Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	04.11.2023	https://i.me/znai	Ні	США та ЄС неупереджено обговорюють з Україною мож	Так	Так	Інші медіа		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Негативна, міст	інші причини, щ	Наратив про не	ЄС хоче, щоб У	Так	Не зазначене	Шаблонне для н	
Znai.UA	08.11.2023	https://i.me/znai	Ні	!Фон дер Плен відповіла своєму попереднику, чи корумпован	Ні	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Негативна, міст	інші причини, щ	Емоційне забар	Україна не може		Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	10.11.2023	https://i.me/znai	Ні	Орбан вважає, що ЄС не повинен починати перегов	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	23.11.2023	https://i.me/znai	Ні	Орбан погрожує заблокувати всю допомогу Євросоюзу дл	Так	Так	Політики		Ні	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Військова допо	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	25.11.2023	https://i.me/znai	Ні	Деякі країни виступили проти посилення боротьби	Так	Ні	Інші медіа		Ні	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Інші (зазначити)	Санкції проти Р	Негативна, міст	інші причини, щ	не вказане чітко	Санкції ЄС		Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	11.12.2023	https://i.me/znai	Ні	Україна виконала всі вимоги від партнерів — яку сум	Так	Ні	Інше	Джерело невідоме	Ні	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	ЄС	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Фінансова допо	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	15.12.2023	https://i.me/znai	Ні	У Кремлі початок переговорів України та Молдови про вст	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Прав національ		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	30.12.2023	https://i.me/znai	Ні	Членство України в ЄС – питання років, не десятиліть,	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Модифікований	Шаблонне для н
Znai.UA				Генсек НАТО зробив деякі заяв про Україну — тез	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Модифікований	Шаблонне для н
Znai.UA	03.04.2023	https://i.me/znai	Ні	Наша підтримка уможливила вступ України до НАТО.	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	20.04.2023	https://i.me/znai	Ні	Україна стане членом НАТО: заява Столтенберга	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	09.05.2023	https://i.me/znai	Ні	Орбан вважає, що "бідним українцям" на полі бою не пер	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	23.05.2023	https://i.me/znai	Ні	Якщо рф застосує проти України ядерну зброю, це буде	Ні	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Негативна, міст	вона підходить		Військова допо		Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	23.06.2023	https://i.me/znai	Ні	Орбан назвав Україну несучереною державою і заявив	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Інші (зазначити)	Реакція на ядер	Нейтральну	інші причини, щ	Виривлення ін	Військова допо		Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	27.06.2023	https://i.me/znai	Ні	Орбан закликає Україну неуввереною державою і заявив	Так	Так	Політики		Так	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Нейтральну	наване російськ		Україна не може		Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	11.07.2023	https://i.me/znai	Ні	Україну запросять до НАТО без ПДЧ, але після виконан	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	18.07.2023	https://i.me/znai	Ні	Сароско не готовий до приднання України — назван	Так	Ні	Інше		Ні	Ні	Так	Немає розділів	ЄС	Приднання до		Негативна, міст	вона підходить		Україна не може		Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	15.08.2023	https://i.me/znai	Ні	НАТО не виключає вступ України в обмін на відмову від	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Негативна, міст	інші причини, щ	наратив теритос	Визначено саві	Україна має від	Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	05.09.2023	https://i.me/znai	Ні	Україна буде повністю готова вступити в ЄС через 2 роки,	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	Обидві	Приднання до		Нейтральну	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	25.09.2023	https://i.me/znai	Ні	!Орбан заявив, що Україна не вступить у НАТО, поки не від	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Приднання до		Негативна, міст	наване російськ		Україна не може		Так	Не зазначене	Так
Znai.UA	12.10.2023	https://i.me/znai	Ні	Через затримку допомоги від США контрастипл ЗСУ мож	Ні	Так	Інші медіа		Ні	Ні	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Негативна, міст	вона підходить		Зникнення захід		Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	22.11.2023	https://i.me/znai	Ні	Пентагон спростував інформацію щодо зникнення поставок	Так	Так	Політики		Ні	Так	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Зникнення захід	Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	28.11.2023	https://i.me/znai	Ні	НАТО не припинить підтримки України і це чіткий сис	Так	Так	Політики		Ні	Не застосовуєм	Так	Немає розділів	НАТО	Військової, фін		Позитивна, міст	немає		Суперечить вищ	Зникнення захід	Так	Не зазначене	Шаблонне для н
Znai.UA	14.12.2023	https://i.me/znai	Ні	Для України може повторитися ситуація, як на саміт	Так	Ні	Інше	Джерело невідоме	Ні	Не застосовуєм	Ні	Немає розділів	Обидві	Приднання до		Негативна, міст	немає		Суперечить вищ	Україна не може	Так	Модифікований	Шаблонне для н